

Päiväys
2.12.2025

Diaarinumero
485/03.04.04.04.23/2024
573/03.04.04.04.23/2024

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös maa-aines- ja ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

2.12.2025

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **9.12.2025**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 2.12.2025 nro 1517/2025, valitus maa-aines- ja ympäristölupa-asiassa, päätös NCC Industry Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta, Isoahteen kallioalue, Kytäjärven kylä, Hyvinkää.

Luvan hakija

NCC Industry Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuultus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **2.12.2025 – 8.1.2026**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **8.1.2026**.

02.12.2025

Dnrot

485/03.04.04.04.23/2024

573/03.04.04.04.23/2024

Asia

Valitus ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain yhteiskäsittelyn piiriin kuuluvassa lupa-asiassa sekä valitus ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettelyä) koskevassa asiassa

Valittajat

1. NCC Industry Oy
2. Hyria koulutus Oy

Luvan hakija

NCC Industry Oy

Päätökset, joista valitetaan**Hyvinkään kaupungin ympäristölautakunta 22.3.2024 (21.3.2024 § 19)**

Hyvinkään kaupungin ympäristölautakunta on hylännyt NCC Industry Oy:n maa-aineslain 4 §:n ja ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen yhteislupahakemuksen maa-ainesten ottamiseen, kallion louhintaan ja murskaukseen sekä ylijäämämuiden vastaanottamiseksi kiinteistöillä Kalkkivuori (106-405-1-454) ja Puronvarsi (106-405-1-628) Hyvinkään kaupungin Kytäjärven kylässä.

Lupapäätöksen perustelut

- - -

Hakemuksessa tarkoitettu maa-ainesten ottaminen, murskaustoiminta ja sen järjestely eivät täytä maa-aineslain 3 §:n 1 momentin kohdissa 2 ja 3 mainittuja eikä ympäristönsuojelulain 49 §:n kohdissa 2, 4 ja 5 mainittuja luvan myöntämisen edellytyksiä. Toiminta on lisäksi maa-aineslain 3 §:n 4 momentin vastainen. Sijoituspaikka ei täytä ympäristönsuojelulain 11 §:n ja maa-aineslain 6 §:n 1 momentin luvan myöntämisen vaatimuksia. Lupahakemus on hylättävä.

Toiminnan sijoituspaikka ja alueen ominaispiirteet huomioon ottaen ei voida lupamääräyksiin varmistua siitä, ettei hankkeesta aiheudu vahingollisia vaikutuksia luontoon, ympäristöön tai ympäröivälle asutukselle. Toiminnasta voi aiheutua maa-aineslain vastaisesti erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista ja huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa.

Ympäristönsuojelulain vastaisesti hankkeesta voi aiheutua merkittävää haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista ja eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n mukaista kohtuutonta rasitusta.

Arvio sijaintipaikan soveltuvuudesta

Sijoituspaikan soveltuvuutta on arvioitu ympäristönsuojelulain 11 §:n ja maa-aineslain 6 §:n perusteella. Hanke on uusi. Alueella ei ole vaikutusalueella vastaavaa toimintaa, joten hanke toteutuessaan aiheuttaisi ympäristöönsä sille epätyypillistä ja pitkäaikaista häiriötä vaikuttaen negatiivisesti alueen asukkaisiin, heidän viihtyisyyteensä ja yleisiin virkistysarvoihin. Louhinta, räjäytykset ja poraukset aiheuttavat ympäristöön melua, pölyä ja tärinää. Lisäksi raskaan liikenteen määrä lisääntyy Löytlahdentiellä huomattavasti nykytilanteeseen verrattuna ja aiheuttaen monenlaista haittaa.

Vihtijärven, Sääksjärven ja Vihtilammin rannoille on keskittynyt runsaasti loma-asutusta. Alueen luontoarvoja, kalastoa ja viihtyisyyttä on parannettu useiden tahojen yhteistyöhankkeilla. Alueella harjoitetaan luonto- ja majoitusmatkailuun keskittyvää toimintaa. Sääksjärven rannalla sijaitsee uimarantoja, oppilaitoksia sekä laajaa ympärivuotista leirikeskustoimintaa. Suurin toiminnasta aiheutuva haitta ja häiriö kohdistuu Hangontien pohjoispuolelle suunnitelma-alueen ympäristöön, alueen vakituiseen asutukseen ja Vihtijärven Nokkalahtea ympäröivään vapaa-ajan asutukseen. Merkittävin toiminnan aiheuttama haitta kohdistuu erityisesti muutaman sadan metrin päässä sijaitsevalle kiinteistölle, jossa asutaan vakituisesti. Muutoksia voidaan pitää huomattavana nykytilanteeseen ja olosuhteisiin nähden. Hankekiinteistö rajautuu Hyria koulutus Oy:n havaintometsään, jossa harjoitetaan lisäksi opetustoimintaa.

Vaikka itse louhittavalla alueella ei ole luonnonsuojelun kannalta merkittäviä tekijöitä, alueen lähiympäristöllä on monia herkkyystekijöitä, jotka lisäävät toiminnan pilaavien vaikutusten ja riskien merkittävyyttä. Hankkeen välittömässä läheisyydessä sijaitsee monimuotoisuuden kannalta merkittäviä alueita, useita arvokkaita luontotyyppejä, vesistöjä ja pohjavesialue.

Luontoarvojen heikentyminen

Hankkeen vaikutusalueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee maa-aineslain 3 §:ssä tarkoitettuja erikoisia luonnonesiintymiä, joiden erikoisuutta ilmentävät niiden harvinaisuus ja uhanalaisuus. On vaarana, että toiminta aiheuttaa haittaa ja vahingollisia vaikutuksia alueen erityisiin luonnonolosuhteisiin ja vaikuttaa siten monimuotoisuuden kannalta tärkeiden luonnonesiintymisen tuhoutumiseen (MAL 3 §, YSL 49 §). Ottamisalueen

läheisyyden vuoksi ei voida olla täysin varmoja siitä, että lupamääräyksiin pystyttäisiin varmistamaan, ettei toiminnasta aiheudu haittaa varsinkaan uhanalaisille luontotyypeille.

Alueelle tehdyn luontoselvityksen mukaan pohjavesialueen läheisyyttä ja vaikutusta ilmentävät alueen merkittävimmät luontoarvot, jotka sijoittuvat suunnitellun ottoalueen ja pohjavesialueen väliselle alueelle. Kiinteistön läpi virtaa luonnontilainen ja paikoin mutkitteleva puro, jonka lähiympäristö on katsottu metsälain 10 §:n mukaiseksi tärkeäksi elinympäristöksi. Alueella sijaitsee Etelä-Suomessa äärimmäisen (CR) uhanalaiseksi luokiteltu luhtainen letto sekä erittäin uhanalaiset lehtokorpiesiintymät (EN). Alueella sijaitsee myös hetteikkölähde, jonka luonnontilan vaarantaminen on vesilain 2 luvun 11 §:n mukaan kielletty.

Esitetty louhinta sijoittuu matalimmillaan noin 10 metriä jäljelle jäävän maanpinnan alapuolelle. Mäen louhimisella olisi todennäköisesti ainakin paikallisia vaikutuksia alueen pinta- että pohjavesien kulkeutumiseen ja virtaussuuntiin. Hankkeen seurauksena aiheutuvat alueen hydrologiset muutokset vaikuttavat heikentävästi läheisiin suoluontotyyppisiin, jotka ovat erittäin herkkiä valuma-alueen vesi- ja ravinnetasapainon muutoksille.

Luontoarvot sijaitsevat lisäksi eteläisen meluvallin välittömässä läheisyydessä. Meluvallien rakentamisen aikainen maiden käsittely ja ylijäämämaiten seulominen aiheuttaa ympäristöön pölyä, lisää ravinteiden ja kiintoaineksen kulkeutumista. Meluvallit sijoittuvat maastosta korkeammalle, minkä vuoksi tuuli sekä eroosio lisäävät pölyämistä ympäristöön. Meluvallit ovat erityisesti alkuvaiheissaan kasvittomia ja juurettomia, minkä vuoksi vallit lisäävät erityisesti sade- ja tulva-aikoina kiintoainespäästöjä. Suojavallien sade- ja sulamisvesien mukana kulkeutuva hienoaines todennäköisesti heikentää alueen ulkopuolella sijaitsevien erittäin herkkien suoluontotyyppien ja luonnontilaisen puroekosysteemin tilaa. Vaikka alueelle tuotaisiin kynnysarvon alittavia ylijäämämaita, maiden vastaanottamisessa on riski myös haitta-aineiden kulkeutumiseen. Joka tapauksessa alueelle tuotaisiin maa-aineksia, jotka eivät esiinny alueella luonnollisesti. Vastaanotettavat ylijäämämaat lisäävät myös riskiä vieraslajien leviämislle.

Alueella on tehty aikaisemmin havaintoja liito-oravista. Hankealuetta ympäröiviä luontoarvoja ilmentävät myös Löytlamminojan ja luonnonvaraisen puron varrella ja ympärillä olevat liito-oraville erityisen hyvin soveltuvat elinympäristöt. Liito-orava on EU:n luontodirektiivin liitteissä II ja IV mainittu suojeltu laji. Luonnonsuojelulain 78 §:n mukaan liitteessä IV mainittujen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Kevään 2023 liito-oravaselvityksen alueella ei kuitenkaan havaittu merkkejä liito-oravasta ja todettiin, että mikäli liito-orava ottaisi alueet käyttöönsä, sille potentiaalisia kulkureittejä alueelle olisi edelleen olemassa.

Lajitietokeskuksen lajihavaintojen perusteella hankealueen ympäristöstä on havaittu silmälläpidettävä helmipöllö ja vaarantunut varpuspöllö. Tiedossa on lisäksi hankealueen läheisyydessä sijaitsevat kalasääsken tekopesät.

Luonnonsuojelulain 73 §:n mukaan suurten petolintujen pesäpuut ovat rauhoitettuja, jos pesä on toistuvasti käytössä ja selvästi nähtävissä ja rauhoitettu. Vaikka pesät eivät olisi toistuvasti käytössä, louhinta voi laajemmin karkottaa alueelta arat petolinnut sekä vaikuttaa arkojen petolintujen pesintään. Toiminnassa tulisi näin ottaa huomioon tarvittavat suoja- ja häiriöetäisyydet ja toiminta-ajat lintujen pesinnän osalta.

Naapuruussuhdehaitta

Arvioitaessa naapuruussuhdelain 17 §:n mukaisen rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat. Kyseessä olisi pitkäkestoinen vähintään 15 vuotta kestävä rasitus. Ihmiset kokevat uhkaavaksi rasituksen keston epävarmuuden, sillä toiminta saattaa jatkua ensimmäisen 15 vuoden lupakauden jälkeen, mikäli kaikkea maa-ainesta ei esimerkiksi suhdannevaihteluiden vuoksi saada otettua tai toimintaa katsotaan tarpeelliseksi laajentaa.

Ympäristönsuojeluviranomainen arvioi, että suurin toiminnasta aiheutuva haitta ja häiriö kohdistuu erityisesti Hangontien pohjoispuolella suunnitelma-alueen ympäristöön, alueen vakituisen asutukseen ja Vihtijärven Nokkalahtea ympäröivään ranta-asutukseen. Louhinta, räjäytykset ja poraukset aiheuttavat ympäristöön melua, pölyä ja tärinää. Alueen olosuhteet huomioiden toiminta-ajat ovat pitkät ja kestävät koko valoisan ajan. Toiminnalle esitetään kesätaukoa murskaukselle ja louhinnalle kesätauoksi 15.6.–15.8. väliselle ajalle. Sen sijaan kiviaineksia kuljetettaisiin koko kesän ajan. Toiminnan negatiiviset vaikutukset lähialueen vakituksille asukkaille ja heidän kiinteistöilleen ovat merkittäviä.

Toiminta vaatii lähiympäristön meluhäiriön ja melutasojen raja-arvojen saavuttamiseksi hakemuksessa esitettyjä meluvalleja. Havaintometsän suuntaan ei ole suunnitteilla meluvalleja, joten toiminnasta aiheutuva melu pääsee leviämään ympäristöön laajemmin juuri havaintometsän alueelle, jota käytetään lisäksi opetuskäytössä ja virkistyskäytössä. Meluvallien rakentamiseen tarvitaan alueelle tuotavia ylijäämämaita, joka aiheuttaa myös lisäliikennettä ja niiden rakentaminen lisää häiriötä. Ylijäämämaita suunnitellaan vastaanotettaviksi ja kuljetettavaksi ma-pe 07:00–22:00 läpi vuoden.

Hakemuksen mukaan Löytlahdentietä kulkee päivittäin maksimissaan 80 yhdensuuntaista matkaa. Ajoa tapahtuu Löytlahdentiellä 600 metrin mittaiselta matkalta, jonka jälkeen ajot kohdistuvat Löytlammentielle ja siitä hankealueelle. Löytlahdentietä käyttävät myös alueen vakituiset ja vapaa-ajan asukkaat ja tehdyn liikenneselvityksen mukaan keskimääräinen vuorokausiliikenne on tällä hetkellä 123 ajoneuvoa. Hakemuksen mukaisen toiminnan aloittamisen jälkeen määrä nousisi 203 ajoneuvoon. Muutosta voidaan pitää huomattavana muutoksena nykytilanteeseen ja olosuhteisiin nähden. Vihtijärven rannalla Nokkalahdessa sijaitsevat lähimmät muut vakituiset ja vapaa-ajan asunnot sijaitsevat kuljetusreitistä lähimmillään

410–450 metrin etäisyydellä ja Löytlahdessa Kiviniemellä lähimmät vapaa-ajan rakennukset noin 850 metrin päässä.

Liikenteen aiheuttama kuormitus ja häiriö kohdistuu suurimmillaan kuitenkin viereiseen Stenbackan alueen kiinteistöön, jota Löytlahdentie sivuaa puoliympyrän muotoisesti reilun 500 metrin mittaiselta matkalta. Kiinteistön lähimmistä varastorakennuksista tiehen on lyhyimmillään noin 55 metriä ja itse asuinrakennuksesta noin 150 metriä. Lähikiinteistöllä asutaan vakituisesti. Louhinnasta, lisääntyneestä liikenteestä ja kiviaineiskuljetuksista aiheutuu häiriötä, joka vaikuttaa negatiivisesti asumisviihtyvyyteen, terveyteen ja myös kiinteistöllä mahdollisesti pidettäviin kotieläimiin. Ottamistoiminnasta ja kuljetuksista aiheutuu ympäristöön tärinää. Tärinä voi aiheuttaa rakennevarioita kiinteistön rakennuksille, talousvesikaivolle sekä jätevesien käsittelyjärjestelmille.

Toiminnan aiheuttavat pohjavesialueen paikalliset vaikutukset voivat vaikuttaa läheisen asuinrakennuksen vedenhankintaan käytettävässä talousvesikaivoon. Toiminnan hulevedet suunnitellaan myös johdettavaksi lähialueen kiinteistön alueella sijaitsevan pelto-ojan kautta. Vesieroosion vaikutukset luonnontilaisessa ja pelto-ojassa voivat vaikuttaa myös peltojen kuntoon.

Hakemuksessa on esitetty keinoja, joilla toiminnasta aiheutuvia haittavaikutuksia ympäristöön voidaan vähentää. Kun otetaan huomioon toiminnan ympäristövaikutukset sekä lähikiinteistön etäisyys suunnitellusta toiminta alueesta, louhinta-alueesta ja kuljetusreitistä, voidaan arvioida, että toiminnasta aiheutuu yhteisvaikutuksena lähikiinteistölle sellaista naapurussuhdelain 17 § mukaista kohtuutonta haittaa, johon ei voida vaikuttaa lupamääräyksiin.

- - -

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskeva päätös

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
11.11.2022 UDELY/7390/2022

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päättänyt, että NCC Industry Oy:n suunnittelemaan maa-ainestenotto- ja ylijäämämaiden vastaanotto -hankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017, YVA-laki) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Päätöksen perustelut

YVA-menettelyn soveltaminen hankeluettelotarkastelun perusteella

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 1 mom.). Hankkeet, joihin sovelletaan aina arviointimenettelyä, on määriteltävä YVA-lain liitteenä 1 olevassa hankeluettelossa. YVA-lain

hankeluettelon kohdan 2 b) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan kiven ottoon, kun ottamisalueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria tai otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa, ja kohdan 11 b) mukaan jätteiden käsittelylaitoksiin, kun jätettä sijoitetaan kaatopaikalle, joka on mitoitettu vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle. Kohta tarkoittaa myös maankaatopaikkoja.

Asiassa saadun selvityksen ja lupaviranomaisen lausunnon mukaan perustelut hankkeessa haetulle maa-ainelain (555/1981) 10 §:n 2 momentin viidentoista vuoden luvan voimassaolajalle ovat olemassa. ELY-keskus katsoo, että vuotuista keskimääräistä ottomäärää laskettaessa arviossa voidaan käyttää 15 vuoden toiminta-aikaa. Vuotuinen ottomäärä jää näin ollen selvästi alle YVA-velvoiteajan 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa.

NCC Oy:n hanke ei siis ole YVA-velvollinen YVA-lain hankeluettelon alakohtien 2 b) tai 11 b) perusteella, koska hankeluettelon YVA-velvoiteajat eivät ylity.

Hakija on päivitettyssä asemapiirroksessa (päivätty 19.5.2022) sisällyttänyt ottamisalueen rajaukseen mukaan myös 30 metriä leveät suojavyöhykkeet. ELY-keskus huomauttaa, että suojavyöhykkeitä ei lasketa mukaan ottamisalueeseen (Ympäristöministeriön julkaisuja 2020:24) joten ottamisalueen todellinen pinta-ala on todellisuudessa pienempi kuin asemapiirroksessa esitetty 24,95 ha, eikä näin ollen ole lähellä YVA-velvoiteajaa.

YVA-menettelyn soveltaminen yksittäistapausharkinnan perusteella

YVA-menettelyä sovelletaan YVA-lain 3 §:n 2 momentin perusteella myös hankeluettelon soveltamisalaan kuulumattomaan hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA-lain liitteessä 1 mainittujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Päätöksenteossa otetaan lisäksi huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2 (YVA-laki 3 § 3 mom).

Arvio ympäristövaikutusten merkittävydestä

ELY-keskus katsoo, että hankkeesta ei aiheudu sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka olisivat YVA-arviointia edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia. Arviossa on huomioitu hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne YVA-lain liitteen 2 edellyttämällä tavalla sekä esitetyt haittojen välttämisen- ja ehkäisemistoimenpiteet.

Pintavesivaikutukset

ELY-keskuksen arvion mukaan hankkeen kokonaisvaikutuksia pintavesiin ei haittojen lieventämistoimenpiteet huomioiden voida katsoa merkittävästi haitallisiksi.

Hankkeesta on mahdollista aiheutua haittavaikutuksia Löytlammenojan /Vihtiojan veden laatuun ja puroekosysteemin luonnontilaan. Jonkinasteista haittaa aiheutuu todennäköisesti myös Vihtijärven Nokkalanlahden vedenlaadulle, koska maa-ainesalueiden tarkkailutietojen perusteella louhosalueilta kulkeutuu helposti kiintoainesta ja tyypeä ympäröiviin pienvesiin ja ojiin. Ilmastonmuutoksen seurauksena sadannan ja valunnan määrän on arvioitu lisääntyvän Etelä-Suomessa, jolloin haitta-ainekuormitus mahdollisesti pitkällä aikavälillä lisääntyy. Lisäksi hakemuksessa esitetään, että maa-ainesalueella voidaan vastaanottaa ja seuloa kierrätettäviä maa-aineksia, mistä saattaa myös aiheutua kiintoainekuormitusta hulevesiin. ELY-keskuksen arvion mukaan toimintojen typpi- ja kiintoainespäästöt vähenevät kuitenkin riittävästi laskeutusaltaan avulla ja pidättymällä ojastoon usean sadan metrin virtausmatkan aikana ennen Vihtiojaa ja Vihtijärveä. Laskeutusaltaan mitoitus on ELY-keskuksen arvion mukaan riittävä.

Ottoaluetta reunustavien suojavallien rakentaminen ylijäämämaista aiheuttaa todennäköisesti jossain määrin kiintoaineen kulkeutumista valleista ympäröivään maastoon. ELY-keskuksen arvion mukaan eteläisen vallin etäisyys Löytlammenojaan on kuitenkin niin suuri ja puustoinen suojavyöhyke pidättää siinä määrin kiintoainesta, että haittavaikutukset puron vedenlaatuun ja ekologiseen tilaan estyvät tai vähenevät riittävästi.

ELY-keskus painottaa kuitenkin, että hankkeen vesistövaikutusten vähentämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Hankkeen jatkosuunnittelussa on syytä arvioida mahdollisuus sijoittaa hulevesien laskeutusaltaan yhteyteen kiintoainesta poistava suotopato ja esittää tarkempi suunnitelma suojavalleista ja niihin käytettävistä maa-aineista. Huolellisella suunnittelulla maavallien sortumisvaaraa voidaan pienentää ja näin suojella lähialueen pienvesiä ja luontotyyppikohteita kiintoainekuormitukselta. Muun muassa puroluontotyytit ovat Etelä-Suomessa uhanalaisia, ja niiden tila tulee säilyttää niin hyvänä kuin mahdollista. Myöskään Löytlammenojan /Vihtiojan hyvä ekologinen tilaluokitus ei saa huonontua hankkeen seurauksena.

Vaikutukset pohjavesiin

ELY-keskuksen arvion mukaan hankkeessa tapahtuvasta louhinnasta ja muista toiminnoista ei pohjaveden suojelun toimenpiteet huomioiden todennäköisesti aiheudu haittavaikutuksia hankealueen pohjaveteen tai Kiljavan pohjavesialueen pohjaveden laatuun ja pinnantasoon. Pohjavesialueen muodostumisalueen pohjoisosassa pohjaveden pinta on noin tasolla +98 mpy. Kun Hangon väylän viereinen kalliovyöhyke toimii vedenjakajana, ei louhinnasta arvioida olevan vaikutusta Kiljavan pohjavesialueeseen alimman louhintatason ollessa +100 mpy.

Vaikutukset luontoon ja luonnonsuojeluun

Kohdealueelle tehty luontoselvitys on ajantasainen ja kattava luontotyyppien osalta. Luontoselvityksessä viitataan metsätaloussuunnitelman liito-orava-alueisiin, mutta näitä ei esitetä selkeästi kartalla. Jatkosuunnittelussa hankkeen vaikutusalueelle tulee tehdä liito-orava selvitys tai todentaa, että metsätaloussuunnitelmaa varten tehty selvitys on riittävän ajantasainen ja kattava.

Hankealueen arvokkaimmat luontotyypit sijaitsevat varsinaisen maa-ainesten ottoalueen ulkopuolella. Arvokkaimmat luontotyypit ovat pohja- tai pintavesivaikutteisia suoluontotyyppiejä sekä luonnontilainen puro. Kaikki havaitut suoluontotyypit ovat erittäin tai äärimmäisen uhanalaisia Etelä-Suomessa. Suoluontotyypit ovat erittäin herkkiä valuma-alueen vesitasapainon muutoksille. Hankkeen seurauksena alueen hydrologia muuttuu todennäköisesti jonkin verran, joten vaikutuksia luontotyyppikohteisiin saattaa aiheutua.

Meluvaikutukset

Toiminnan alkuvaiheessa louhinnan ja murskauksen meluntorjunta on haastavaa ja ohjearvojen mukaiset melutasot ylittyvät meluselvityksen mukaan vähäisästi Kalkkilammi-Sääksjärvi -Natura-alueen pohjoisosassa myös esitetyillä meluntorjuntatoimenpiteillä. Hankkeen edetessä melutilanne paranee, jos meluntorjuntaa toteutetaan vähintään meluselvityksessä ja muussa aineistossa esitetyn mukaisesti. Myös Hangonväylän tieliikenne aiheuttaa Natura-alueelle kohonneita melutasoja, joten hanke ei ole ainoa alueelle melua tuottava tekijä. ELY-keskuksen arvion mukaan hankkeen meluvaikutukset eivät lieventämistoimenpiteet huomioiden ole niin merkittäviä, että YVA-menettelyä olisi edellytettävä.

Liikennevaikutukset

Raskaan liikenteen määrä kiviaineksen ja ylijäämämaan kuljetukseen käytettävillä Löytlahden- ja Löytlamminteillä kasvaa selvästi aiempaan tilanteeseen verrattuna. ELY-keskuksen arvion mukaan liikenteen lisääntymisestä aiheutuvat haitat eivät kuitenkaan ole niin merkittäviä, että YVA-menettely olisi tästä syystä tarpeen. Hankkeen jatkosuunnittelussa on kuitenkin syytä selvittää tarkemmin mm. Löytlahdentien ja Hangonväylän liittymän toimivuutta ja mahdollisen väistötilan tarvetta liittymässä.

Muut vaikutukset ja yhteisvaikutukset

Myöskään muut YVA-tarvearvioinnissa tarkasteltavat vaikutukset eivät ELY-keskuksen arvion mukaan ole niin merkittäviä, että hankkeen toteuttaminen edellyttäisi YVA-menettelyä. Alueella voimassa oleva kaava mahdollistaa hankkeen toteuttamisen. Kyseessä on laajuudeltaan ja tyypiltään tavanomainen maa-aineshanke, ja maa-ainesten ottotoiminnan ympäristövaikutukset tunnetaan yleisellä tasolla hyvin. Vaikka hankkeessa on kyse maakuntakaavassa laajan yhtenäisen metsäalueen osaksi merkitylle alueelle

sijoittuvasta maa-ainesten ottotoiminnasta, jonka läheisyydessä on useita vesistöjä ja muita luonnonarvoiltaan huomionarvoisia kohteita, esitetyt haittojen lieventämistoimet vähentävät ja estävät hankkeen vaikutuksia siinä määrin, etteivät vaikutukset ole merkittävästi haitallisia.

ELY-keskuksen arvion mukaan hankealue sijaitsee myös niin kaukana muista Kytäjän tai muiden alueiden maa-ainestenotto-alueista tai muista ympäristöhaittoja aiheuttavista toiminnoista, että huomioitavia yhteisvaikutuksia näiden kanssa ei synny.

Johtopäätökset

Hankkeen haittavaikutukset eivät esitetyillä rakenteilla ja toimenpiteillä ole ELY-keskuksen arvion mukaan niin merkittäviä, että hankkeen toteuttaminen edellyttäisi YVA-menettelyn toteuttamista yksittäistapausharkinnan perusteella. Arvioita ympäristövaikutusten merkittävyyydestä on perusteltu riittävästi. Haitallisille ympäristövaikutuksille on esitetty sellaisia lieventämistoimenpiteitä, joilla mahdollisesti lisääntyviä haittavaikutuksia saadaan oleellisesti vähennettyä.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. NCC Industry Oy on vaatinut Hyvinkään kaupungin ympäristölautakunnan päätöksen kumoamista ja asian palauttamista ympäristölautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi luvan myöntämistä varten.

Perustelut

Ottamistoiminta ja sen järjestely eivät ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa ja edellytykset maa-aineslain mukaisen luvan myöntämiselle ovat olemassa. Lupahakemus ei ole myöskään ympäristönsuojelulain 11 §:n eikä 49 §:n vastainen ja edellytykset ympäristönsuojelulain mukaisen luvan myöntämiselle ovat olemassa. Toiminnasta ei myöskään aiheudu eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n mukaista kohtuutonta rasitusta.

Lupaviranomainen ei ole esittänyt päätöksessään sellaisia perusteita, joiden mukaisesti lupapäätös olisi tullut suoraan kumota. Ympäristönsuojelulaki ei edellytä toiminnan ympäristövaikutusten täydellistä estämistä, sillä muutoin toiminnan harjoittaminen ei tarvitsisi ympäristölupaa. Lupahakemus ei ole myöskään maa-aineslain vastainen. Lupapäätöksessä ei ole esitetty riittäviä perusteluja sille, ettei vahingollisia vaikutuksia ympäristöön tai asutukselle voitaisi rajoittaa hyväksyttävälle tasolle edes lupamääräyksen.

Ottamisalueen ja sen lähiympäristön maisemallinen arvo ei ole merkittävä, joten hanke ei aiheuta maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainittuja maisemavaikutuksia. Hankealueella ei ole kauneusarvoja, eikä sellaista harvinaista tai tavanomaisesta poikkeavaa muodostumaa tai rakennetta, jonka vuoksi aluetta olisi pidettävä myöskään maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna erikoisena luonnonesiintymänä. Suunnitellusta maa-

ainesten ottamisesta ei aiheudu maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuja seurauksia. Luonnonolosuhteilla tarkoitetaan lähinnä alueen pohja- ja pintavesioloja, lämpö- ja kosteusoloja sekä kasvien kasvupaikkatekijöitä. Luonnonolosuhteisiin kuuluvat myös eläinten lisääntymis- ja levähdyspaikat.

Kohteeseen on laadittu maisemaselvitys (2022), jonka mukaan Isoahteen mäen louhinta ei tee merkittävää muutosta maisemakuvaan, koska mäki ei luonteeltaan eroa muista lähialueen mäistä. Näkyvyys louhosalueelle on maisemaselvityksen mukaan merkittävin alueelle johtavalla Löytelammintiellä. Kyseinen metsäautotie suljetaan kuitenkin Löytelahdentien risteyksestä ulkopuoliselta liikenteeltä toiminnan käynnistyessä, jolloin tarpeeton ajo louhosalueelle tai liikkuminen ottamisalueella estetään. Hyvinkään kaupungin kaavoitus on todennut lupahakemuksesta antamassaan lausunnossa 21.9.2023, että Kytäjän osayleiskaavassa metsätie on merkitty ulkoilureitiksi, mutta sitä ei ole toteutettu ulkoilureittinä. Dominanssivyöhykkeellä (0–2 km) ja lähialueella (2–5 km) olevien järvien osalta näkyvyys louhosalueelle on teoreettinen ja muutos maisemakuvassa on pieni. Louhosta ympäröivä alue on niin suljettua, että sinne ei muodostu suoraa näköyhteyttä. Alueen ympärille jätetään myös puustoinen suojavyöhyke. Lupaviranomaisen perustelu kielteiselle päätökselle siitä, että mäen louhinta aiheuttaisi maisemaselvityksessä esitetysti kauniin maisemakuvan turmeltumista, ei pidä paikkaansa eikä vastaa maisemaselvityksessä saatuja tuloksia.

Maa-aineslain tarkoittamia erikoisia luonnonesiintymiä voivat olla sekä geologiset että biologiset esiintymät. Erikoisen luonnonesiintymä poikkeaa tavanomaisesta esimerkiksi visuaalisilta, geologisilta tai biologisilta ominaisuuksiltaan. Suunnitelma-alueella tai sen lähiympäristössä ei ole geologisia suojelukohteita (luontotyyppejä). Biologisia kohteita ovat esimerkiksi lähteikköjen luontotyytit sekä uhanalaisten tai harvinaisten kasvien ja eläinten elinpaikat. Suunnitelma-alueella ei ole luonnonsuojelulain mukaisia suojeltuja luontotyyppejä, jotka myös kuuluvat erikoisiin luonnonesiintymiin. Eliölajien suojelun osalta erityisesti suojeltavia lajeja ja niiden elinympäristöjä voidaan pitää maa-aineslain 3 §:n tarkoittamina erikoisina luonnonesiintyminä.

Alueella on tehty liito-oravaselvitys (2023). Maastokäynnillä ei tehty havaintoja papanoista tai virtsajäljistä. Puronvarsi-kiinteistöllä on tehty useita liito-oravahavaintoja vuonna 2004. Suunnitelma-alueen metsä on puustoltaan lähinnä nuorta ja yksipuolista, eikä se sovellu liito-oravan elinympäristöksi. Suunnitelma-alueen itä- ja eteläpuolella olevat alueet on todettu liito-oravalle soveltuvaksi alueeksi. Selvityksen perusteella suunnitellusta toiminnasta ei tule olemaan vaikutuksia liito-oravan elinympäristölle tai kulkureiteille, vaikka tulevaisuudessa liito-oravat ottaisivat niille soveltuvat alueet käyttöönsä.

Metsälain 10 §:n mukaisia monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä elinympäristöistä voidaan soveltuvin osin pitää myös maa-aineslain tarkoittamina erikoisina luonnonesiintyminä muun muassa lähteiden ja purojen välittömät lähiympäristöt. Arvokkaat metsälain 10 §:n ja vesilain 2 luvun 11 §:n mukaiset kohteet sijaitsevat kaikki Puronvarsi kiinteistöllä luonnontilaisen

puron varrella, lukuun ottamatta toista lehtokorpea, joka sijaitsee Kalkkivuori kiinteistöllä (106-405-1-454), mutta ottamisalueen ulkopuolella. Kohteet on esitetty luontoselvityksessä (2021). Puroon, joka on vesilain 2 luvun 11 §:n sekä metsälain 10 §:n mukainen kohde, purkautuu vesiä laajalta alueelta sekä pohjoisesta Löytlamminojaa pitkin, että myös suoraan Isosuolta sen eteläisen suoalueen kautta Löytlamminojaan laskevista vesistä. Lisäksi puroon ohjautuu vesiä puron eteläpuolelta Vihtiojaa pitkin. Louhinnan vaikutus purolehdon vesitasapainoon on pieni.

ELY-keskus on todennut YVA-päätöksessään, että heidän arvionsa mukaan eteläisen meluvallin etäisyys Löytlamminojaan on niin suuri ja puustoinen suojavyöhyke pidättää siinä määrin kiintoainesta, että eteläisen meluvallin haittavaikutukset luonnontilaisen puron vedenlaatuun ja ekologiseen tilaan estyvät tai vähenevät riittävästi. Meluvalli on lisäksi riittävän kaukana Löytlamminojasta haitallisten vaikutusten syntymisen kannalta.

Lupaviranomainen ei ole huomioinut esitettyä pintavesivaikutusten hallintaa. Yhtiö on esittänyt, että vesiluontotyyppien (suot ja puro) erityiseksi suojelemiseksi on mahdollista kaivaa esimerkiksi reunaajat rakennettavien meluvallien ympärille ja ehkäistä hienoaineksen pääsyä luonnonvesiin reunaojien yhteyteen rakennettavan/rakennettavien laskeutusaltaan/-altaiden avulla. Vaikutuksia kyseisiin suojeltuihin luontotyyppeihin ei voida pitää sellaisina maa-aineslain mukaisina huomattavina ja laajalle ulottuvina vahingollisina muutoksina kuten kielteisen päätöksen perusteluissa on esitetty ja jonka perusteella maa-aineslupaa ei voitaisi myöntää. Suojeltavat luontotyypit sijaitsevat ottamisalueen ulkopuolella. Ottamisalueen ja kiinteistön Puronvarsi (106-405-1-628) väliin, jolla pääosin suojeltavat luontotyypit sijaitsevat, jää lisäksi puustoinen suojavyöhyke. Hulevesien tarkennetusta suunnitelman ja rakentamisen toteuttamisesta olisi ollut mahdollista määrätä lupapäätöksessä siten, että maa-aineslain mukaiset myöntämisedellytykset täyttyvät.

Lupaviranomaisen perusteluissa on todettu, että vastaanotettavien ylijäämämaiden mukana alueelle voi kulkeutua myös vieraslajeja ja haitta-aineita. Yhtiön mukaan alueelle ei oteta vastaan vieraslajeja sisältäviä ylijäämämaita. Meluvallien rakentamiseen voidaan käyttää pintamaiden kynnysarvon alittavia ylijäämämaita, joiden vastaanotto on aina valvottua. Meluvallien rakentaminen tapahtuu myös vaiheittain louhinnan etenemisen myötä. Ylijäämämaiden vastaanotossa on mahdollisuus hyödyntää meno-paluukuormia.

Maa-aineslain esitöissä (HE 88/1980 vp) on todettu, että erityisenä syynä 10 vuoden pääsääntöisen voimassaolon pidentämiseen voi olla esimerkiksi ottamistoiminnan taloudellisuuden turvaaminen tilanteissa, joissa toimintaan liittyy ottamispaikkaa koskevia rakennus-, laite- tai muita investointeja. Maa-aineslain 3 §:n mukaan maa-ainesesiintymää tulee hyödyntää säästeliäästi ja taloudellisesti. Nämä perustelut hakija on myös esittänyt lupahakemuksessa.

ELY-keskuksen YVA-päätöksessä (11.11.2022) on todettu, että perustelut 15 vuoden luvan voimassaolajalle ovat olemassa. Lupaviranomainen on myös

todennut hyväksynnän perusteet 15 vuoden toiminta-ajalle sähköpostissaan 7.6.2022. Tämän lisäksi Hyvinkään kaupungin ympäristölautakunta on lausunnossaan § 58; 22.9.2022 koskien YVA-arviointimenettelyä todennut seuraavaa: ”ympäristölautakunta katsoo 15 vuoden määräajan olevan perusteltua, jotta hyvälaatuinen kiviaines voidaan käyttää kestäväällä tavalla”. Lupaviranomaisen kielteinen lupapäätös perusteluineen ei vastaa sen aiemmin asiasta antamaansa lausuntoa. Lupapäätöksen perusteluissa on todettu myös eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n osalta, että ”toiminta saattaa jatkua vielä ensimmäisen 15 vuoden päästä lupakauden päätyttyä”. Perustelu on lupaviranomaisen oletus toiminta-ajasta eikä sen osalta voida vedota eräistä naapuruussuhteista annettuun lakiin ja toiminnasta johtuviin kohtuuttomaan rasitukseen.

Muraus-asetuksen (800/2010) 8 §:ssä annetaan vähimmäisvaatimukset toiminta-ajoista. Yhtiö on esittänyt rajoitettuja toiminta-aikoja meluavimpien toimintojen osalta meluhaittojen vähentämiseksi. Tällöin pääasialliset loma-ajat sekä lintujen pesimäaikojen rauhoittaminen 15.6.–15.8 välisellä ajalla tulevat huomioiduiksi. Toiminta-ajoista olisi ollut mahdollista määrätä lupapäätöksessä ja tarvittaessa myös hakemuksessa esitetysti rajoitettuna.

Laaditun pohjavesiselvityksen (2022) mukaan ottamisalueen ympäristössä kulkee ruhjeita, mutta itse ottamisalueelle ruhjeet eivät ylety. Alueen kallioperä on ehyttä. Hangonväylän viereinen kalliiovyojyke toimii vedenjakajana, joten loushinnalla ei oleteta olevan vaikutusta pohjavesialueeseen. Alueella ei ole tarkoitus louhia kalliopohjaveden alapuolelle, joten toiminnalla ei arvioida olevan vaikutusta kallioperän kautta pohjavesialueeseen. Suunnitelma-alueen maaperä on kalliomaata ja hiekkamoreenia, mutta hiekkamoreenikerros on ohut kalliopaljastumien vuoksi. Pohjaveden virtaussuuntien ja maaperän rakenteen perusteella hiekkamoreenikerroksessa oleva pohjavesi ei ole yhteydessä pohjavesialueeseen. Kun hiekkamoreenikerros poistetaan loushinta-alueella pintamaiden poiston yhteydessä, tulisivat vaikutukset pohjaveteen olemaan suunnitelma-alueella ainoastaan paikallisia. Yhtiö on esittänyt lupahakemuksessa määriteltyä pohjavesitarkkailua, jonka myös ELY-keskus 10.10.2023 lupahakemuksesta antamassaan lausunnossa on todennut riittäväksi. Lähimmän asuinkiinteistön talousvesikaivo (eteläisen ruhjevöhykkeen eteläpuolella) on esitetty yhtenä pohjaveden tarkkailupisteenä. Pohjavesiputkista ja kaivosta on esitetty otettavaksi laatuäytteet sekä pinnankorkeudet ennen toiminnan aloittamista. Myös lupaviranomainen on maininnut lupapäätöksessä, että se pitää epätodennäköisenä, että hankkeesta aiheutuisi laajempia vaikutuksia Kiljavan pohjavesialueelle. Pohjavesivaikutusten jäädessä vain hankealueelle paikallisiksi, olisi viranomainen lupamääräyksillä tarvittaessa voinut määrätä myös lupahakemuksessa esitettyä laajemmasta pohjavesien tarkkailusta.

YVA-päätöksessään (11.11.2022) ELY-keskus on todennut pintavesien kiintoaineksen kuormituksen osalta, että heidän arvionsa mukaan typpi- ja kiintoainespäästöt vähenevät riittävästi rakennettavan laskeutusaltaan avulla ja pidättymällä ojastoon usean sadan metrin virtausmatkan aikana ennen Vihtiojaa ja Vihtijärveä. Laskeutusaltaan mitoitus on katsottu myös ELY-

keskuksen arvion mukaan olevan riittävä. Laskeutusaltaan yhteyteen on suunniteltu rakennettavaksi lisäksi kiintoainesta poistava suotopato. Hulevedet pumpattaisiin Löytlammin tien länsipuolella olevaan ojaan, josta ne Löytlahdentien alittavan rummun kautta laskevat peltoalueen läpi kulkevaan ojaan. Ojan kapasiteetti ja mahdollinen saneeraustarve (eroosiosuojaus) on suunniteltu tarkastettavaksi ennen toiminnan käynnistymistä. Pelto-oja liittyy Vihtiojaan kohdassa, joka on kaivettua pelto-ojaa (Stenbacka). Pintavesiin kohdistuva kuormitus ei lisäännä merkittävästi hakijan toiminnan seurauksena, jos myös pintavesien käsittely ja laadun tarkkailu toteutettaisiin lupahakemuksessa esitetyllä tavalla. Stenbackan ojan väri on selvästi ruskeaa, mikä kertoo orgaanisen aineksen osuudesta vedessä. Orgaaninen aine siirtyy ojaveteen ojitetuilta metsä- ja suoalueilta jo Stenbackan ojan valuma-alueen yläosista (Löytlamminojan purkupisteet). Pintavesien johtamista pelto-ojaan ei voida pitää eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n mukaisena kohtuuttomana rasituksena kiinteistölle [REDACTED] eikä pintavesien johtaminen merkittävästi haittaa pellon maatalouskäyttöä. Pintavesien johtaminen pelto-ojaan ei myöskään aiheuta ympäristön pilaantumista ympäristönsuojelulain tarkoittamana (pellon) luonnonvarojen käyttämisen estymisenä.

Yhtiö on lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä pienentänyt louhinnan aluerajausta. Aluerajauksesta on sovittu yhteisesti lupaviranomaisen kanssa siten, että se täyttää valtioneuvoston asetuksen 800/2010 3 §:n mukaisen vaatimuksen toiminnan sijoittumisesta. Aluerajaukset näkyvät lupapäätöksen liitekartoissa. Lupapäätöksen perusteluissa todettu ”asuinkiinteistön sijainti muutaman sadan metrin päässä” on ilmaistu lupapäätöksen perusteluissa väärin, eikä kielteistä päätöstä voida perustella asetuksen vastaisena.

Hankkeeseen liittyvän liikenteen osalta on laadittu liikenneselvitys (2023). Toiminnasta aiheutuu enintään 80 yhdensuuntaista matkaa (40+40). Löytlahdentiellä liikennöi tällä hetkellä liikenneselvityksen mukaan vuorokaudessa noin 123 ajoneuvoa (KVL). Väyläviraston tiedon mukaan Hangonväylällä kulkee yli 6 000 ajoneuvoa vuorokaudessa, josta raskaan liikenteen osuus on noin 13 %. Päätöksessä on todettu, että raskaan liikenteen määrä lisääntyy Löytlahdentiellä huomattavasti nykytilanteeseen verrattuna ja ”aiheuttaa monenlaista haittaa”. Perustelu on varsin epämääräinen.

Lähimmän asuinkiinteistön pihapiiri sijaitsee Hangonväylältä noin 200 metrin (avoimen peltoalueen) päässä. Louhostoiminnan liikenteen aiheuttamat päästöt eivät siten aiheudu yksinomaan tai suurimmaksi osaksi kyseisen kiinteistön tai liikennealueen päästöistä. Louhostoiminnan liikenteen päästöistä ei aiheudu lähimmillä asuin- tai lomakiinteistöllä merkittävää meluhaitan lisääntymistä eikä eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n mukaista kohtuutonta rasitusta. Louhostoiminnan liikenne ulottuu vain Löytlahdentien alkupäähän eli Vihtijärven rannan asutukselle Kiviniemellä ja Rauhaniemellä aiheutuvat liikennepäästöt aiheutuvat nykyisestä liikenteestä Löytlahdentiellä, joka jatkuu Vihdin kunnan puolella Itä-Vihtijärventienä. Päätöksen perusteluissa on todettu, että louhosliikenteen merkittävät vaikutukset ulottuvat myös Nokkalanlahden asutukselle. Nokkalanlahden asutus sijaitsee lähempänä

Hangonväylää, joten louhosliikenteellä ei ole Nokkalanlahden osalta haitallisia ympäristövaikutuksia.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun KHO 2024:39 mukaan siitä huolimatta, että liikenteen melusta saattoi aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n mukaista kohtuutonta räsitusta (kun raskas liikenne määrittä suurelta osin melutason teiden lähialueella), on toimintaan liittyvän liikenteen melu- ja tärinähaittoja mahdollista ehkäistä ja vähentää toiminta-aikoja ja -ajankohtia koskevin lupamääräyksin. Luvassa voidaan myös asettaa tarpeelliset määräykset muun ohella melu-, pöly- ja tärinävaikutusten tarkkailusta.

Lupapäätöksen perusteluissa on mainittu, että liikenneonnettomuuden seuraus Löytlahdentiellä voi johtaa ympäristön pilaantumiseen, joten se on huomioitu päätöksessä. Liikenneselvityksessä on arvioitu Löytlahdentielle tarvittavia parannustoimenpiteitä louhosliikenteen osalta. Tarkemmat suunnitelmat koskevat tien kantavuuden parantamista sekä tien tasausta. Ajoväylän parannustoimenpiteet vähentävät paitsi liikenteen aiheuttamaa pölyämistä ja tärinää, niin pienentävät myös onnettomuusriskiä. Ympäristön pilaantumisriskiä voidaan pitää mahdollisessa onnettomuustilanteessa vähäisenä.

Meluselvityksen perusteella toiminnasta ei aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta räsitusta. Kun otetaan huomioon meluselvityksessä ilmoitetut toiminnan aiheuttavat melutasot, ei toiminnasta ennalta arvioiden aiheudu myöskään valtioneuvoston asetuksessa 800/2010 mainitun päiväohjearvon (993/1992) ylittymistä lähimmissä häiriintyvissä kohteissa.

Ympäristömeluselvityksen (2022) perusteella on osoitettu, että toiminnan melutasot on oikeanlaisella meluntorjunnalla mahdollista saada alle melun ohjearvojen siten, että melutasot eivät ylitä asetettuja melutason raja-arvoja asuinrakennuksilla, lomarakennuksilla tai luonnonsuojelualueilla, kun esitetyn kaltainen meluntorjunta toteutetaan. Tämä on todettu myös ELY-keskuksen lupahakemuksesta antamassa lausunnossa 10.10.2023 (UDEL/6132/2022). Meluselvityksessä on huomioitu myös liikennöinti Löytlahdentien ja Hangonväylän välisellä liikennöintiosuudella, jonka perusteella liikenteen vaikutukset ulottuvat vain ajotien välittömään läheisyyteen. Meluselvitys on tehty vaiheessa, jolloin louhinta-alue oli suunniteltu laajempaan kuin lopullinen raja. Koska louhinta-alue on siirtynyt erityisesti pohjois- ja itäosassa kauemmas suunnitelma-alueen rajasta, niin melun väheneminen on merkittävinä pohjoisen suuntaan. Yhtiö on esittänyt myös, että se tulee laatimaan ulkopuolisen asiantuntijan toimesta melunhallintasuunnitelman. Tässä yhteydessä on ollut tarkoitus suunnitella toiminnan aikaisen meluntarkkailun (mukaan lukien melumittaukset) toteutus. Lupapäätöksessä on todettu, että toiminnan äänet voivat kuulua ja olla häiritseviä myös pidemmällä etäisyyksillä, vaikka ohjearvot eivät ylittyisi. Tällä ei ole merkitystä kielteisen päätöksen perusteluissa. Meluntorjunnasta olisi voitu määrätä lupamääräyksissä siten, että lain mukaiset myöntämisedellytykset täyttyvät.

Pölyä torjutaan asetuksen 800/2010 4 §:n mukaisesti ennen kaikkea toimintojen sijoittelulla alueelle sekä teknisin keinoin. Liikenteen aiheuttamia pölyvaikutuksia voidaan vähentää teiden kastelulla. Liikenneselvityksessä Löytlahdentielle on esitetty parannustoimenpiteitä kuten asfaltointia, joka vähentää pölyn määrää. Toiminnasta syntyvä pöly on karkeajakoista ja laskeutuu nopeasti lähelle louhinta-aluetta. Pölyvaikutuksilla ei ole oletettu olevan merkittävää vaikutusta elinympäristön terveellisyyden ja viihtyisyyden kannalta. Pölyntorjunnasta olisi voitu määrätä lupamääräyksissä siten, että lain mukaiset myöntämisedellytykset täyttyvät. Valituksessa on viitattu väitöskirjaan (2023), jossa on tutkittu louhinnan ja murskauksen aiheuttaman pölyn leviämistä.

Räjäytyksistä syntyvää tärinää hallitaan räjäytystöiden huolellisella suunnittelulla eli jokaisesta räjäytyksestä tehdään yksityiskohtainen räjäytyssuunnitelma. Räjäytyksistä ilmoitetaan lähialueen asukkaille aina etukäteen. Yhtiö on todennut, että räjäytysten aiheuttamaa tärinää voidaan mitata (lähimmän) rakennuksen tai rakennusten osalta tärinätasojen selvittämiseksi. Louhintatärinän viihtyvyys- ja terveysvaikutuksille ei ole olemassa määriteltyjä arvoja. Liikenteen tärinä vaikuttaa ainoastaan liikenneväylän läheisyyteen, joten merkittävää haittaa siitä ei aiheudu. Tärinän torjunnasta ja rajoittamisesta olisi voitu määrätä lupamääräyksissä siten, että lain mukaiset myöntämisedellytykset täyttyvät.

Hankkeen soveltuvuutta ympäristönsuojelulain 11 §:n vastaisena on arvioitu myös hankkeen vaikutuksilla ”yleisiin virkistysarvoihin”. Virkistysarvoa ei ole määritelty ympäristönsuojelulaissa eikä maa-aineslaissa. Merkitys ”virkistysarvoihin” syntyy päästöistä, päästöjen määrästä sekä vaikutuksen laajuudesta. Hanke ei ole lainsäädännön vastainen.

2. *Hyria koulutus Oy* on vaatinut, että Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) päätös ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) menettelyn harkinnanvaraisesta soveltamisesta kumotaan ja päätöstä muutetaan siten, että valituksenalaiselta hankkeelta edellytetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisen ympäristövaikutusten arvioinnin suorittamista, ennen kuin hankkeelle voidaan myöntää maa-aines- tai ympäristölupaa. Lisäksi on vaadittu, että Uudenmaan ELY-keskus ja NCC Industry Oy määrätään yhteisvastuullisesti korvaamaan muutoksenhausta aiheutuvat oikeudenkäyntikulut täysimääräisesti laillisine korkoineen. Vastaselityksen täydennyksessä on esitetty kuluvaatimus yhteisvastuullisesti kohdistettuna Uudenmaan ELY-keskukseen ja NCC Industry Oy:öön yhteensä 7 528,38 euroa.

Perustelut

ELY-keskuksen päätöstä koskien ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltumista ei ole perusteltu riittävällä tavalla. ELY-keskus on todennut selvitykset puutteelliseksi, mutta silti katsonut, että hankkeeseen ei tarvitse soveltaa YVA-menettelyä. Kun otetaan huomioon, että hanke alittaa hankeluettelon mukaisen raja-arvon vain juuri ja juuri, olisi ELY-keskuksen tullut selvittää hankkeen yksilölliset ominaisuudet huomattavasti tarkemmin.

Luvan kohteena olevan hankkeen ympäristövaikutukset olisi tullut arvioida YVA-lain 3 §:n 2 momentin perusteella, kun otetaan huomioon erityisesti hankkeen sijainti luontoarvoiltaan arvokkaiden alueiden välittömässä läheisyydessä ja yleiseltä kannalta merkittävän Hyria koulutus Oy:n havaintometsän vieressä.

YVA-lain 3 §:n 2 momentin nojalla arviointimenettelyä sovelletaan yksittäistapauksessa aina, mikäli hankkeella on todennäköisesti hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia riippumatta siitä, mikä on arvioinnin ennakoitu lisäarvo hankkeen suunnittelun tai päätöksenteon kannalta, sillä YVA-menettelyn ja siihen liittyvän vaihtoehtotarkastelun ja laajan kansalaisosallistumisen kautta saatavia hyötyjä voi olla hyvin hankala arvioida ennalta. Keskeistä YVA-menettelylle on laaja osallistuminen, hankkeen vaihtoehtotarkastelu ja laaja ympäristövaikutusten määritelmä. YVA-menettelyssä tavoitteena on ennakkoon arvioida kokonaisvaltaisesti hankkeesta aiheutuvia ympäristövaikutuksia sen eri vaiheissa. Hankkeen edetessä suunnittelusta lupamenettelyyn on tyypillistä, että sektorilakien mukainen tarkastelu on rajatumpaa, ja osa YVA-menettelyn tietopohjasta rajautuu lupaharkinnan ulkopuolelle. Tämä näkyy nyt käsiteltävän hankkeen osalta hyvin esimerkiksi edellä selostetuin tavoin luontoselvitysten rajautumisena liian suppealle alueelle.

Arvioitaessa hankekohtaisen YVA-menettelyn tarpeellisuutta huomiota on YVA-lain 3 §:n 2 momentissa säädetyn lisäksi kiinnitettävä hankkeen kokoluokkaan, sen ominaisuuksiin, sijaintiin ja vaikutusten luonteeseen (3 §:n 3 momentti). Näiden harkintaperusteiden sisältöä on tarkennettu lain liitteessä 2. Harkinnanvaraisen YVA-menettelyn soveltamiskriteerejä ovat hankkeen ominaisuudet, kuten hankkeen koko, yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa, jätteiden muodostuminen, haittavaikutukset; hankkeen sijainti, nykyinen maankäyttö, alueen luonnonvarojen laatu ja uudistumiskyky; luonnon sietokyky ja vaikutusten luonne, kuten vaikutusten kesto, toistuvuus ja palautuvuus. YVA-menettelyn tarpeellisuutta koskevasta päätöksestä tulee ilmetä kaikki sellaiset seikat, joiden perusteella voidaan valvoa, että soveltamisratkaisu perustuu asianmukaiseen ennakkoselvitykseen.

Euroopan unionin tuomioistuin on painottanut, että YVA-direktiivin soveltamisalasäännöksiä on tulkittava direktiivin tarkoituksesta käsin. Tuomioistuin on lisäksi toistuvasti korostanut, että YVA-direktiivin ”soveltamisala on laaja ja sen tarkoitus monimuotoinen”. Direktiivin tarkoituksesta lähtevän tulkinnan kautta yhteisön YVA-sääntelyn piiriin kuuluvat monenlaiset liitteiden I ja II hankkeisiin rinnastuvat hankkeet. EU-tuomioistuimen käytännössä on myös korostettu vaatimusta, että on vältettävä mahdollisia strategioita pyrkiä kiertämään YVA-direktiivissä säädettyjä velvoitteita (tuomio C-404/09). Yhteisöoikeuden merkityksen osalta on myös huomattava EU-oikeuden tulkintavaikutuksen ensisijaisuus kansalliseen oikeuteen nähden. Kansallinen tuomioistuin on velvollinen soveltamaan unionioikeutta siihen nähden ristiriitaisen kansallisen oikeuden sijasta. Kansallisen tuomioistuimen on myös pyrittävä yhteensovittavaan tulkintaan, eli YVA-lain säännöksiä on tulkittava YVA-direktiivin säännösten,

tavoitteiden ja sitä koskevan oikeuskäytännön kanssa yhteensopivasti. YVA-lain 3 §:n 2 momentin mukaisessa harkinnassa tulisikin lähteä siitä, että merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten mahdollisuus tulee aina selvitettyksi ja kaikkien niiden hankkeiden, joissa merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten aiheutuminen on todennäköisestä, ympäristövaikutukset määrätään YVA-menettelyssä selvitettäväksi. Kun ympäristövaikutusten mahdollisuuksia selvitetään esimerkiksi hankeluettelon raja-arvot alittavan hankkeen osalta, on ympäristövaikutusten mahdollisuus tarkasteltava yksilöllisesti. Ympäristövaikutusten mahdollisuutta, todennäköisyyttä ja merkittävyyttä arvioitaessa on huomioitava ympäristöoikeudellinen varovaisuusperiaate.

Korkein hallinto-oikeus on ennakkopäätöksessään 2023:106 todennut, ettei YVA-lain 3 §:n 2 momenttia tule tulkita supistavasti niin, että YVA-menettelyä sovellettaisiin hankeluettelon mukaisia pienemmissä hankkeissa vain, jos ne ovat jollain tavalla tavanomaisesta poikkeavia, taikka niin, että YVA-menettelyn soveltamisen arvioinnissa keskeistä olisi tällaisen poikkeavuuden osoittaminen. Tämä ilmentää yllä esitettyä näkemystä yksilöllisen ja hankekohtaisen arvioinnin tarpeellisuudesta.

Tällaisessa tilanteessa, jossa hanke on tarkoituksella mitoitettu siten, että se juuri ja juuri alittaa YVA-menettelyyn päätyvän hankkeen raja-arvot, olisi ELY-keskuksen tullut erityisen tarkasti selvittää nimenomaan ne hankkeen yksilölliset ominaisuudet, jotka liittyvät tässä tapauksessa hankkeen sijoituspaikkaan luontoarvoiltaan arvokkaiden alueiden välittömään läheisyyteen sekä yleiseltä kannalta merkittävän Hyria koulutus Oy:n havaintometsän viereen. Alueen luontoarvoja on eritelty kattavasti muun muassa aiemmassa muistutuksessa sekä muissa asiassa annetuissa muistutuksissa. Hankkeelle ei ole myönnetty maa-aines- ja ympäristölupia sillä perusteella, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuu vahingollisia vaikutuksia luontoon, ympäristöön tai ympäröivälle asutukselle. Kielteisessä lupapäätöksessä on todettu, että toiminnasta voisi aiheutua muun muassa maa-aineslain vastaista erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa sekä ympäristönsuojelulain vastaisesti merkittävää haittaa luonnolle ja sen toiminnoille.

ELY-keskus on toisaalta päätöksessään todennut tehdyt selvitykset merkittävän puutteellisiksi, mutta se on katsonut tästä huolimatta voivansa perustellusti jättää hankkeen YVA-menettelyn ulkopuolelle. Tähän arvioon on oletettavasti päädytty perusteettomalla yleistyksellä siitä, että ”Kyseessä on laajuudeltaan ja tyypiltään tavanomainen maa-aineshanke, ja maa-ainesten ottotoiminnan ympäristövaikutukset tunnetaan yleisellä tasolla hyvin.”

ELY-keskuksen päätöksen perustelut ovat kestävämmät, kun ne selvästi osoittavat sen, että kokoluokaltaan hankeluettelon mukaiseen toimintaan täysin rinnastuvan hankkeen todellisia ympäristövaikutuksia ja ympäröivän alueen luonnetta ei ole riittävällä tavalla selvitetty sen suhteen, täytyvätkö harkinnanvaraisen YVA-menettelyt kriteerit juuri tässä tapauksessa. ELY-keskuksen päätöksen perustelut ilmentävät sellaista YVA-lain

3 §:n 2 momentin supistavaa tulkintaa, johon korkein hallinto-oikeus on omaksunut kielteisen kannan. ELY-keskuksen päätös on myös virheellinen. Hankkeen koko, sijainti ja tiedossa olevat vaikutukset huomioon ottaen tulisi hankkeeseen soveltaa YVA-menettelyä.

Hyvinkään kaupungin ympäristölautakunta on antanut maa-aines- ja ympäristölupahakemukseen kielteisen päätöksen nimenomaan sillä perusteella, että toiminnalla olisi mahdollisia haitallisia vaikutuksia alueen luonto- ja ympäristöarvoille. ELY-keskus on siis katsonut, ettei hankkeesta aiheudu sellaisia merkittäviä vaikutuksia, jotka olisivat YVA-arviointia edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia, kun taas lupaviranomainen on nähnyt jo pelkästään tiedossa olevien vaikutusten olevan luvanmyöntämisestä. Kynnys vaikutusten selvittämiseksi pitäisi olla merkittävästi alhaisempi kuin kynnys kielteiselle lupapäätökselle.

Koska ELY-keskus on perustanut ratkaisunsa ja sen perusteena olevat päätelmänsä tässä valituksessa todetuin tavoin selkeästi riittämättömiin selvityksiin ja koska hakija on jättänyt tekemättä siltä vaadittavan YVA-lain mukaisen arvioinnin, olisi lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 95 §:n tarkoittamin tavoin erityisen kohtuutonta, mikäli muutoksenhausta aiheutuvat kustannukset jäisivät valittajan vahingoksi.

Hallinto-oikeuden tulee siten kumota ELY-keskuksen valituksenalainen päätös ja todeta, että hankkeen koon ja sijainnin vuoksi siihen tulee soveltaa YVA-menettelyä.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta on pyydetty lausunto Hyria koulutus Oy:n valituksen osalta. NCC Industry Oy:n valitus on lähetetty samalla tiedoksi.

Uudenmaan ELY-keskus on lausunnossaan Hyria koulutus Oy:n valituksesta viitannut ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan päätöksensä perusteluihin. Valituksessa ei ole tuotu esiin sellaisia uusia seikkoja, joiden vuoksi YVA-menettelyn tarvetta olisi syytä tarkastella uudelleen. Asiassa ei ole perustetta määrätä ELY-keskusta korvaamaan Hyria koulutus Oy:n oikeudenkäyntikuluja.

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Hyvinkään kaupungissa sekä Vihdin ja Nurmijärven kunnissa.

Hyvinkään kaupungin ympäristölautakunnalta on pyydetty lausunto valituksista ja varattu tilaisuus antaa vastine Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnon johdosta. Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Hyvinkään kaupungille, Hyvinkään kaupungin kaavoitusyksikölle, Hyvinkään kaupungin ympäristöterveydenhuollolle, Vihdin kunnalle, Vihdin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille, Nurmijärven kunnalle, Nurmijärven kunnan

ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Nurmijärven kunnan kaavoitusviranomaiselle, Nurmijärven Vedelle ja Uudenmaan liitolle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksista ja Uudenmaan ELY-keskuksen antaman lausunnon johdosta. Uudenmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat sekä liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueille on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valitusten johdosta.

NCC Industry Oy:lle on varattu tilaisuus antaa vastine Hyria koulutus Oy:n valituksen johdosta. *Hyria koulutus Oy:lle* on varattu tilaisuus antaa kirjallinen vastine NCC Industry Oy:n valituksen johdosta.

██████████ on antanut vastineen.

██████████ on antanut vastineen.

██████████ on antanut vastineen.

Vihtijärven-Lapoojärven Suojeluyhdistys ry on antanut vastineen.

Kytäjän Kyläyhdistys ry on antanut vastineen.

██████████ on antanut vastineen.

██████████ on antanut vastineen.

Kiinteistöyhtymä Hiiskulan Kartano/ ██████████
██████████ ovat antaneet vastineen.

Hyvinkään kaupungin ympäristölautakunta on antanut lausunnon NCC Industry Oy:n ja Hyria koulutus Oy:n valituksista. Ympäristölautakunnalla on ollut riittävät selvitykset käytettävissään lupaharkintaa varten eikä NCC Industry Oy:n valituksessa ole tuotu esiin sellaista, joka antaisi aiheutta muuttoa päätöstä. Hyvinkään kaupungin ympäristölautakunta on 22.9.2022 antanut lausunnon YVA-menettelyn tarpeellisuudesta Uudenmaan ELY-keskukselle eikä katso tarpeelliseksi antaa erillistä vastinetta tai lausuntoa koskien YVA-menettelyä tai Hyria koulutus Oy:n valitusta Uudenmaan ELY-keskuksen päätöksestä.

Vihdin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on ilmoittanut, että sillä ei ole lisättävää aiemmin annettuihin lausuntoihin, eikä se siten anna vastinetta asiassa.

Nurmijärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta on ilmoittanut, ettei se anna vastinetta.

Hyvinkään kaupungin kaavoitusyksikkö katsoo, että asiassa aiemmin 6.6.2022 ja 21.9.2023 annettuihin lausuntoihin ei ole lisättävää, eikä se anna asiasta vastinetta.

NCC Industry Oy on vastineessaan vaatinut, että Hyria koulutus Oy:n valitus vaatimuksesta ympäristövaikutusten arvioinnin tekemisestä tulee hylätä. Hyria

koulutus Oy ei ole tuonut valituksessaan esiin uusia näkökohtia, joita se ei olisi esittänyt jo aiemmin laatimissaan muistutuksissa. ELY-keskus on esittänyt päätöksessään toimenpiteitä hankkeen jatkosuunnitteluun, ja NCC Industry Oy on myös esittänyt lupahakemukseen täydennyksiä näiden osalta. Täydennykset on toimitettu Hyvinkään kaupungin lupaviranomaiselle. Ottamisalue on kooltaan 19,3 ha eli selvästi alle YVA-lain mukaisen rajan (pinta-ala yli 25 ha). Meluvallit kuuluvat ottamisalueeseen. Kiviaineksen louhintaa tehdään 12,7 ha olevalta alueelta. Suunnitelma-alue on kooltaan 42,4 ha kattaen 30 metriä leveät suojavyöhykkeet sekä pintavesien johtamisreitit. Keskimääräinen vuosittainen louhintamäärä on noin 112 000 m³ eli selvästi alle YVA-lain mukaisen hankerajan. Asiassa ei ole kohtuutonta, että Hyria koulutus Oy joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa hallinto-oikeudessa vahinkonaan.

Uudenmaan liitto on ilmoittanut, ettei se anna vastinetta.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on Vaasan hallinto-oikeuden pyynnöstä antanut 13.9.2024 lausunnon nyt käsitellyssä olevaa asiaa koskevasta Hyria koulutus Oy:n valituksesta ja viittaa siihen lausuntoon. ELY-keskus ei anna vastinetta NCC Industry Oy:n valitukseen.

Hyria koulutus Oy on vastineessaan vaatinut, että NCC Industry Oy:n valitus hylätään. Mikäli lupahakemus palautetaan uudelleen käsiteltäväksi, on hakemusta määrättävä täydennettäväksi puutteelliseksi jääneiden selvitysten osalta sekä määrättävä hankkeesta tehtäväksi YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi. Lisäksi NCC Industry Oy on velvoitettava korvaamaan vastineesta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut korkoineen, jotka tällä hetkellä ovat 4 825,48 euroa.

Hyria koulutus Oy:n havaintometsä on tärkeä koulutuksen järjestämisessä. Hyria koulutus Oy:n havaintometsän alueella virtaava Löytlamminoja, joka kulkee Löytlammista Vihtijärveen, on valittu yhdeksi kohteeksi valtakunnallisen pienvesien ennallistamishankkeen viidestä pilottikohteesta. Löytlamminojen kunnostustyöt ja puron ennallistaminen ovat turhia, jos samaan puroon johtuu louhinta-alueen pilaamisriskiä aiheuttavia hulevesiä. Pintamaiden poiston aikana ja varsin pitkään louhinnan alettua hulevesiä ei johdeta eikä käsitellä laskeutusaltaassa, vaan pilaavat vedet johtuvat kaikkialle ympäristöön hallitsemattomasti. Louhinta-alue hulevesineen muodostaa merkittävän pilaantumisriskin Löytlamminojalle ja luonnontilaiselle puroalueelle sekä usealle äärimmäisen tai erittäin uhanalaiseksi luokitellulle luontotyyppille. Pölyntorjunnasta ei ole ollut mahdollista määrätä lupapäätöksen pohjana olleiden tietojen perusteella. Havaintometsän suuntaan ei ole suunnitteilla meluvalleja. Luontoarvojen heikentäminen heikentää samalla alueen käyttökelpoisuutta opetustoimintaan, ja vaarantaa siten metsän yleiseltä kannalta tärkeän käyttömahdollisuuden ympäristönsuojelulain 49 §:n vastaisesti. Hakemukseen liitetty ottamissuunnitelma ei täytä maa-aineslain 5 §:n ja valtioneuvoston asetuksen 926/2005 2 §:n vaatimuksia. Suunnitelman perusteella ei ole mahdollista luotettavalla tavalla arvioida hankkeen vaikutuksia ympäristöön ja luonnonolosuhteisiin. Epäselväksi esimerkiksi jää, kertyykö louhokseen vettä lopputilanteessa vai onko alue palautettavissa

metsätalousalueeksi. Lisäksi NCC Industry Oy:n teettämä luontoselvitys on merkittävän puutteellinen, kun se käytännössä rajoittuu suunnittelualueeseen ja aivan sen välittömässä läheisyydessä sijaitseviin alueisiin. Selvityksessä olisi tullut huomioida laajemmin hankkeen koko vaikutusalue, kuten esimerkiksi Hyria koulutus Oy:n havaintometsässä sijaitsevat luontoarvot, joille erityisen haitalliset melu- ja pölyvaikutukset leviävät. Selvitysten puutteellisuutta ilmentää muun muassa se, ettei selvityksessä mainita mitään aivan louhoksen vieressä ja sen melualueella sijaitsevista kalasääsken pesistä. Luontoselvitysten lisäksi hulevesiselvitys on huomattavan puutteellinen. Louhinta- ja murskaushankkeen kokonaisvaikutus ympäristöönsä tulee ottaa huomioon nimenomaan myös hankealueen ulkopuolella.

Vaasan hallinto-oikeus on varannut NCC Industry Oy:lle ja Hyria koulutus Oy:lle tilaisuudet antaa vastaselitys annettujen vastineiden ja lausuntojen johdosta.

NCC Industry Oy on vastaselityksessään todennut muun muassa, että ympäristöolosuhteita sekä hankkeen ympäristövaikutuksia on selvitetty luotettavan kuvan muodostamiseksi hankkeesta. Hulevesiä ei johdeta louhinta-alueelta hallitsemattomasti ja käsittelemättöminä Vihtijärveen siten, että ne aiheuttaisivat merkittävää haittaa vesistön laadulle ja johtaisivat siten asukkaiden viihtyvyyden heikkenemiseen. Lupahakemuksessa on esitetty asiantuntijatyönä laadittu laskennallinen melumallinnus, jonka perusteella toiminnan aiheuttama keskiäänitaso ei ylitä valtioneuvoston asetuksessa 800/2010 määrättyjä melutason raja-arvoja asuinrakennuksilla, lomarakennuksilla eikä luonnonsuojelualueilla, kun melumallinnuksessa esitetty meluntorjunta toteutetaan toiminnan eri vaiheissa. Suunniteltu ottotoiminta ei vaikuta heikentävästi Sääksjärven uimarantojen käyttöön tai luonto- ja majoitusmatkailun olosuhteisiin. Hyria koulutus Oy:n havaintometsän opetuskäyttö ei esty NCC Industry Oy:n suunnitellun toiminnan vuoksi, eikä siten johda ympäristönsuojelulain mukaiseen yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumiseen. Hyria koulutus Oy:n esiintuomien luontokohteiden osalta louhostoiminnan etäisyys huomioiden toiminnalla ei ole vaikutuksia herkkiin luontokohteisiin. Löytlamminoja ei ole ollut mukana HELMI-hankkeen ennallistamiskohteena.

Pintamaiden poiston yhteydessä ei ole tarvetta hulevesien erilliskeräämiseen (laskeutualtaalla) alueelta. Laskeutusallas on suunniteltu rakennettavaksi siirryttäessä louhintavaiheeseen 2. Laskeutusaltaan paikka on suunniteltu maastonmuotojen perusteella sekä optimaalisen vesien pumppausmatkan perusteella. Alueelle on mahdollista perustaa myös tarvittaessa väliaikainen laskeutusallas ennen louhintavaiheelle 2 siirtymistä. Lausunnossa on oletettu virheellisesti, että louhinnan käynnistyttyä ottamissuunnitelman mukaisesti vaiheella 1 ja vielä vaiheessa 2 hulevedet pääsisivät louhoksesta ympäristöön eli Löytlamminojaan. Lupahakemuksessa esitetty hulevesikartan nykytila (eli ennen louhintaa) kuvaa pintavesien valuma-alueet ja valumasuunnat nykytilassa Isoahteen pinnanmuotojen mukaisesti. Louhinnan aikana louhokseen muodostuvat hulevedet ohjataan riittävällä mitoituksella rakennettavaan laskeutusaltaseen esimerkiksi ojia pitkin. Ottotoiminnan päätyttyä sade- ja sulamisvesien johtaminen pois alueelta toteutuu pohjan

muotoilussa huomioiduin kaltevuuksin ja riittävin maaperän kasvukerroksin siten, että pintavesistä ei aiheudu haittaa alueen metsittämislle.

Louhinta-alueen ja meluvallien ympärille jätetään 30 metriä leveä puustoinen suojavyöhyke, joka estää pölyn leviämistä ympäristöön. Lisäksi lupahakemuksessa on esitetty Muraus-asetuksesta poikkeavia toiminta-aikoja (kesätauko). Lupahakemuksessa pölyntorjunta on esitetty alan BAT-oppaan mukaisena; Ympäristöasioiden hallinta kiviainestuotannossa (25/2010). Oikeudenkäyntikuluvaatimus tulee hylätä perusteettomana.

Hyria koulutus Oy on antanut vastaselityksen.

Hyria koulutus Oy on toimittanut vastaselityksen täydennyksen ja lisäselvitystä. *Hyria koulutus Oy* on esittänyt lopullisen oikeudenkäyntikuluvaatimuksensa yhteensä 7 528,38 euroa yhteisvastuullisesti kohdistettuna Uudenmaan ELY-keskukseen ja NCC Industry Oy:öön.

Vaasan hallinto-oikeus on varannut NCC Industry Oy:lle tilaisuuden antaa vastine vastaselityksen täydennyksen johdosta. NCC Industry Oy ei ole antanut vastinetta.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus hylkää NCC Industry Oy:n valituksen.
2. Hallinto-oikeus hylkää *Hyria koulutus Oy*:n valituksen, joka kohdistuu Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarpeesta.
3. Hallinto-oikeus hylkää *Hyria koulutus Oy*:n oikeudenkäyntikuluvaatimukset.

Perustelut

1. Maa-aines- ja ympäristölupa

Sovellettavat säännökset

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin mukaan tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu: 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista; 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista; 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Saman pykälän 2 momentin mukaan alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen

yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuva. Saman pykälän 4 momentin mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja aineiden ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa aineiden ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristön pilaantumisen tarkoitetaan ympäristönsuojelulaissa sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa: a) terveyshaittaa, b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista, d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä, e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä, f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 11 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä. Saman pykälän 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan: 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski; 2) vaikutusalueen herkkyyden ympäristön pilaantumisen suhteen; 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta; 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteinen kaavan osoittama käyttötarkoitus; ja 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Ympäristönsuojelulain 17 §:n 1 momentin mukaan ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että: 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua; 2) toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai

3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (*pohjaveden pilaamiskielto*).

Ympäristönsuojelulain 20 §:n 1 kohdan mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että menetellään toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (*varovaisuus- ja huolellisuusperiaate*).

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset. Saman pykälän 3 momentin mukaan lupaa asiaa ratkaistaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa: 1) terveyshaittaa, 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa, 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta, 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella tai 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta räsitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista. Saman pykälän 2 momentin mukaan arvioitaessa räsituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, räsituksen muu tavanomaisuus, räsituksen voimakkuus ja kesto, räsituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n mukaan tässä asetuksessa säädetään kivenlouhimon, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamon ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksista silloin, kun toimintaan on oltava ympäristölupa.

Samana asetuksen 7 §:n mukaan toiminnasta syntyvä melu ei saa häiriöille alttiissa kohteissa ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä säädettyjä ulkomelun ohjearvoja.

Melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen 2 §:n 1 momentin mukaan asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevilla alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB. Saman pykälän 2 momentin mukaan loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB. Loma-asumiseen käytettävillä alueilla taajamassa voidaan kuitenkin soveltaa 1 momentissa mainittuja ohjearvoja.

Lakien esityöt

Maa-aineslakia (soranottolakia) koskevan hallituksen esityksen (HE 88/1980) 3 §:n perustelujen mukaan erikoisia luonnonesiintymiä voivat olla esimerkiksi erikoisen muotoiset kalliopaadet ja -solat. Laajamittaisesta maankamaran aineiden ottamisesta saattaa olla seurauksena myös pohjavesisuhteiden muuttuminen tai muu luonnon ekologisen tasapainon järkkäminen. Tämän vuoksi on säännöksessä edellytetty, ettei aineiden ottamisesta saa aiheutua myöskään huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Maa-aineslain 3 §:n muutoksen (463/1997) yhteydessä maa-ainesten ottamisen edellytyksiä täydennettiin hallituksen esityksen (HE 242/1996) mukaan erottamalla 3 §:ssä pohjaveden suojeleminen omaksi erityiseksi kohdaksi. Aikaisemmin pohjavesien huomioon ottaminen sisältyi laajempaan luonnonolosuhteita suojaavaan edellytykseen.

Nykyisen ympäristönsuojelulain (527/2014) hallituksen esityksessä (HE 214/2013) on todettu luonnonarvoja koskevasta sääntelystä muun muassa, että maa-aineslaissa erikoisina luonnonesiintyminä pidetään myös sellaisia uhanalaisten lajien ja luontotyyppien esiintymiä, jotka eivät ole luonnonsuojelulain mukaisen suojelun piirissä. Lisäksi nykyisen ympäristönsuojelulain hallituksen esityksessä on viitattu 49 §:n osalta aiempaan ympäristönsuojelulakiin (86/2000). Sen hallituksen esityksen (HE 84/1999) mukaan luvan myöntämisen edellytyksiin liittyvillä erityisillä luonnonolosuhteilla tarkoitettaisiin säännöksessä alueen poikkeuksellisten luonnonarvojen kokonaisuutta. Erityinen luonto-olosuhde voisi olla esimerkiksi vesialueella, joka on säilynyt luonnontilaisena ja poikkeuksellisen puhtaana. Alueen tutkimukselliset arvot voisivat kuvata myös sen erityisiä luonto-olosuhteita.

Oikeuskäytäntöä

Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan KHO 2013:74 katsonut, että alueelta löydettyihin hämähäkkieläinlajeihin liittyvät tutkimukselliset arvot osoittivat hankkeen vaikutusalueella mahdollisesti olevan merkitystä ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuna erityisenä luonnonolosuhteena. Asiassa oli myös pidettävä selvitettyä, että toiminnasta

aiheutuvat pölypäästöt huononsivat hämähäkkieläinlajien elinolosuhteita louhinta- ja murskaushankkeen vaikutusalueella.

Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan KHO 2014:176 katsonut, että ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentin 4 kohdan mukainen erityisten luonnonolosuhteiden huonontuminen saattoi kyseisessä tapauksessa ilmetä Lapväärtinjoen-Isojoen pääuoman sekä sivu-uomien muodostaman ekologisen kokonaisuuden kannalta meritaimeen ja edelleen jokihelmisimpukan elinolosuhteiden heikentymisenä.

Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan KHO 2022:38 katsonut, että Nuorttijoen jokiekosysteemi oli selkeärajainen luonnonarvojen kokonaisuus, jota oli tämän vuoksi pidettävä ympäristönsuojelulaissa tarkoitettuna erityisenä luonnonolosuhteena, minkä johdosta sen huonontamista ei voitu hyväksyä lupaharkinnassa.

Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan KHO 2015:128 katsonut, että harjumuodostuma, joka edusti maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja luonnon merkittäviä kauneusarvoja, oli lainkohdassa tarkoitettu erikoinen luonnonesiintymä.

Korkein hallinto-oikeus on 8.12.2010 antamassaan ratkaisussa taltionumero 3653 todennut, että ottamisalueen osa-alueella on metsälain 10 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettuja jyrkäniteitä ja niiden välittömiä alusmetsiä, jotka ovat samassa momentissa säänneltyjä, metsien monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Niitä oli samalla pidettävä myös maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuina erikoisina luonnonesiintyminä.

Maa-ainesten ottamista koskeva opas

Maa-ainesten ottamista koskevan opas (ympäristöministeriön julkaisuja 2023:30) ei ole oikeudellisesti sitova, mutta se voidaan ottaa selvityksenä huomioon.

Oppaan mukaan maa-aineslain tarkoittamia erikoisia luonnonesiintymiä voivat olla sekä geologiset että biologiset esiintymät. Erikoinen luonnonesiintymä poikkeaa tavanomaisesta esimerkiksi visuaalisilta, geologisilta tai biologisilta ominaisuuksiltaan. Erikoisuutta ilmentävät esiintymän harvinaisuus tai uhanalaisuus. Esiintymää voidaan pitää erikoisena esimerkiksi, jos sen muoto, rakenne tai syntyhistoria eroavat alueen muista vastaavista esiintymistä. Esiintymän biologiset ja geologiset tekijät korostavat usein toistensa erikoista luonnetta ja merkitystä. Erikoisilla luonnonesiintymillä on usein luonnontieteellistä, maisemallista ja opetuksellista merkitystä. Erikoisia biologisia luonnonesiintymiä voivat olla esimerkiksi harvinaiset tai uhanalaiset harju- ja kalliokasvien esiintymät, kallionaluslehdot ja lähteikköjen luontotyytit sekä uhanalaisten tai harvinaisten kasvien ja eläinten elinpaikat. Luonnonolosuhteilla tarkoitetaan lähinnä alueen pohja- ja pintavesioloja, lämpö- ja kosteusoloja sekä kasvien kasvupaikkatekijöitä.

Asiassa saatu selvitys

Yleistä

Asiassa saatu selvitys perustuu hakemusasiakirjoihin sisältyvään päivitettyyn maa-ainesten ottamissuunnitelmaan sekä louhinta- ja murskaustoimintojen kuvaukseen, ellei tekstissä toisin mainita.

Asiassa on kysymys NCC Industry Oy:n yhteislupahakemuksesta maa-ainesten ottamiseen, kallion louhintaan ja murskaukseen sekä ylijäämämaiden vastaanottamiseksi kiinteistöillä Kalkkivuori (106-405-1-454) ja Puronvarsi (106-405-1-628) Hyvinkään kaupungin Kytäjärven kylässä.

Kyseessä on uusi alue. Ottamissuunnitelman mukaan otettavan kalliokiviaineksen määrä on yhteensä noin 1 672 000 m³. Vuosittainen louhintamäärä on keskimäärin 112 000 m³, mutta kuitenkin enintään 190 000 m³. Louhetta murskataan keskimäärin 295 000 t vuodessa, mutta enintään kuitenkin 503 500 t vuodessa. Alin ottotaso on +100 mpy. Ottamistoiminnan jälkeen alue luiskataan ja maisemoidaan metsittämällä. Ympäristölupaa on haettu myös alemmat ohjearvot alittavien ylijäämämaiden vastaanottoon maisemointi- ja meluntorjuntatarkoituksessa. Pilaantumattomia ylijäämämaita vastaanotetaan alueelle enintään 49 500 t/a.

Ottamisalueen koko on 19,3 ha, josta louhinta-alueen koko on 12,72 ha. Kiviaineksen oton tarkoitus on tuottaa kalliomursketta tie- ja talorakentamisen sekä kunnossapidon tarpeisiin. Kallion louhinta tapahtuu ottamisalueella vaiheittain 1–4. Ottotoiminta aloitetaan pohjoisesta edeten kohti etelää. Louhintaa ja murskausta tehdään jaksottaisesti. Toimintaa harjoitetaan kysynnän mukaan arkisin noin 1–4 kuukauden pituisissa jaksoissa läpi vuoden pois lukien louhinnan kesätauko, joka pidetään 15.6.–15.8.

Porausta tehdään arkipäivisin klo 7–21 välillä. Räjähdykset toteutetaan arkipäivisin klo 8–18 välisellä ajalla. Rikotusta tehdään arkipäivisin klo 8–18. Murskausta suoritetaan arkipäivisin klo 7–22 välisellä ajalla. Kuormaus ja kuljetus tapahtuu ma-pe klo 6–22 ja tarvittaessa lauantaisin klo 7–18 välisellä ajalla, mikäli rakennustyömaiden materiaalitarve tätä edellyttää. Ylijäämämaiden vastaanotto tapahtuu arkipäivisin 7–22 välillä. Toimintaa ei ole arkipäivinä.

Lähin asuinkiinteistö sijaitsee ottamisalueen eteläpuolella noin 300 metrin etäisyydellä Stenbackantiellä. Etäisyys on laskettu louhintarajasta asuinkiinteistön piha-alueeseen. Lähellä ei ole laajempia vakituisen asutuksen alueita. Vapaa-ajan asunnot sijaitsevat noin 600 metrin etäisyydellä kohteesta lounaaseen.

Hangonväylä (tie 25) kulkee alueen eteläpuolella noin 400 metrin etäisyydellä. Alueelle ajetaan Hangonväylältä kääntyen Löytlahdentielle. Löytlahdentieltä käännytään pohjoiseen Löytlahtiintielle, jolta käännytään hankekiinteistölle. Toiminnasta aiheutuvan liikenteen päivittäinen määrä on enintään 80 yhdensuuntaista matkaa (40 menomatkaa + 40 paluumatkaa). Väyläviraston

tiedon mukaan Hangonväylää kulkee yli 6 000 ajoneuvoa vuorokaudessa, josta raskaan liikenteen osuus on noin 13 %.

Kaavoitus

Alueella on voimassa Kytäjän osayleiskaava, joka on tullut voimaan 24.5.1995. Ottamisa-alue ja pääosa sen ympäristöstä on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Löytlamminojen ja sen varsi jatkuen Hangontien eteläpuoliselle alueelle on merkitty maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta ja luonnonsuojelullisia arvoja (MU-2).

Vesistövaikutuksista

Ottamisa-alueen eteläpuolella sijaitsee vedenhankinnalle tärkeä Kiljavan pohjavesialue (1E-luokka, tunnus 0154352). Hankealue ei sijaitse pohjavesialueella. Pohjavesialueen raja kulkee ottamisa-alueen eteläpuolella 30 metrin etäisyydellä louhinta-alueen rajasta. Varsinainen pohjaveden muodostumisa-alueen raja kulkee 175 metrin etäisyydellä. Yleiskaavaan on merkitty lisäksi vedenottamon suoja-alue (pv/s).

Ottamisa-alueen eteläpuolella sijaitseva Kiljavan 1-luokan pohjavesialue on kokonaispinta-alaltaan 17 ha ja sen muodostumisa-alueen koko on 14,5 ha. Pohjavesialueella muodostuvan pohjaveden määräksi on arvioitu 7 000 m³/d. Pohjavesialue sijaitsee I Salpausselän reunamuodostumalla. Alue kuuluu valtakunnalliseen harjajensuojeluohjelmaan ja Kalkkilampi-Sääksjärven Natura 2000 -kohteeseen. Kiljavan pohjavesialue on nimetty riskialueeksi. Pohjaveden määrällinen ja kemiallinen tila on luokiteltu hyväksi.

Pohjavesialueella sijaitsee laskujoeton Sääksjärvi, jolla on tärkeä merkitys alueen pohjaveden muodostumiselle. Sääksjärvelle louhinta-alueelta on etäisyyttä noin 900 metriä. Sääksjärven kaakkoisrannalla tapahtuu rantaimetyymistä. Sääksjärven veden kemiallinen tila on hyvä.

Pohjaveden pinnankorkeuksia ja pohjaveden virtaussuuntia Kiljavan pohjavesialueella on mitattu Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) toimesta vuosina 2006–2007 (Kiljavan pohjavesialueen geologisen rakenteen selvitys 2006–2007, 13.9.2007). Vihtilammin lounaispuolella pohjavesi virtaa kohti luodetta ja poispäin pohjavesialueesta ja mahdollisesti vähäisiä määriä myös Stenbackan alueelle ja edelleen länteen kohti Vihtijärveä. Pohjaveden päävirtaussuunta Sääksjärven koillis- ja eteläpuolella on etelään ja kaakkoon. Pohjavesialueen luoteisosasta pohjavesi virtaa Vihtijärven suuntaan. Pohjavesialueen luoteisosassa Hangonväylän suuntaisesti kulkevien korkeusmuodoiltaan jyrkkien reunamorenivallien alueella esiintyy kaksi ainakin osittain pohjavedenpinnan yläpuolelle kohoavaa kallioaluetta.

Pohjaveden muodostumisa-alueen raja seuraa pohjavedenpinnan yläpuolelle kohoavaa kallioaluetta. Vihtilammin, Märkiön ja Kiljavannummen alueilla pohjaveden pinnantason vaihteluväli on +100–104 m. Pohjaveden muodostumisa-alueen rajan tuntumassa pohjaveden pinnankorkeus on tasolla

+98 m. Pinnankorkeuksien mukaan Hangonväylän viereinen kalliovyöhyke toimii vedenjakajana ja alimman louhintatason ollessa +100 m.

Toiminnasta muodostuvat vaikutukset vesistöön ovat hakemusasiakirjojen mukaan vähäiset. Toiminnan vaikutukset pintavesiin rajoittuvat pääasiassa alueelta muodostuvien hulevesien mahdollisesti mukanaan kuljettamiin ravinteisiin ja hienoainekseen. Vihtiojaan laskevan pelto-ojan kapasiteetti ja saneeraustarve voidaan tarkastaa ottotoiminnan käynnistämisen yhteydessä. Ottamisalueella muodostuvat hulevedet johdetaan laskeutusaltaaseen, josta ne pumpataan Löytlammin tien länsipuolelle. Täältä hulevedet laskevat nykyistä ojaa pitkin etelään ja Löytlahdentien alittavan rummun kautta peltoalueen läpi kulkevaan ojaan. Oja liittyy edelleen Vihtiojaan, johon myös luonnontilainen puro laskee. Vihtioja laskee Vihtijärveen. Laskeutusallas perustetaan alueelle toiminnan alkuvaiheessa. Laskeutusaltaaseen toteutetaan suodatusrakenne hienoaineksen laskeuttamisen tehostamiseksi ennen vesien johtamista pois alueelta. Laskeutusaltaan koko on mitoitettu käsittelemään vedet myös poikkeuksellisten rankkasateiden aikana. Hulevesien johtamisella ottamisalueelta ei ole arvioitu olevan vaikutusta puron tilaan.

Hankealueen länsipuolella on Karjaanjoen vesistöön kuuluva Vihtijärvi. Siihen tulee vesiä useista sitä ympäröivistä pikkujärvistä ja ojista. Vihtijärven rannalla on useita kiinteistöjä ja itäpuolella sijaitsee kaistale luonnonsuojelualuetta. Vihtijärvi on ekologiselta tilaltaan hyvä.

Vihtijärven kuormitusselvityksessä (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry; raportti 673/2018) on arvioitu ja mitattu Vihtijärveen tulevaa kuormitusta seitsemästä purkupisteestä. Yhtenä purkupisteinä on toiminut Stenbackan oja, johon myös ottamisalueelta johdettavat pintavedet lopulta purkavat Vihtijärveen. Raportin tulosten mukaan Vihtijärven veden on todettu olevan laadultaan erinomaista tai hyvää perustuen mitattuihin muuttuihin.

Vihtilampi, Märkiö ja Kakari ovat Sääksjärven lähivaluma-alueella sijaitsevia lampia. Niiden pinta on 3–7 metriä korkeammalla kuin Sääksjärven, joten niiden veden laatu vaikuttanee pitkällä aikavälillä Sääksjärven veden laatuun. Kaakossa sijaitsevalle Vihtilammille louhinta-alueelta on etäisyyttä noin 500 metriä. Märkiö ja Kakari sijaitsevat idässä noin 1 000 metrin etäisyydellä. Suunnitelma-alueen pohjoispuolella sijaitsee Löytlampi, jonne louhinta-alueelta on etäisyyttä noin 600 metriä.

Pintavesiolosuhteiltaan suunnitelma-alue kuuluu Vihtiojoen valuma-alueeseen. Suunnitelma-alueen itäpuolella sijaitsee Isosuo, jonka vedet ohjautuvat Löytlamminojan ja Vihtiojan kautta Vihtijärveen. Ottamisalueella valuntaa tapahtuu nykytilanteessa kaikkiin ilmansuuntiin. Valunta suuntautuu paitsi Löytlamminojaan, niin myös lännen suunnassa ottamisalueen länsipuolella kulkevaan ojaan, joka virtaa pohjois-etelä-suunnassa.

Louhinta-alueen topografia vaihtelee noin +103 m ja +122 m välillä, joka on avokallion korkein kohta. Suunnitelma-alue sijaitsee kallion ruhjevyöhykkeiden rajaamalla alueella, eikä ruhjeiden ole arvioitu yltävän louhinta-alueelle.

Luonto- ja maisema-arvoista

Alueen pohjoispuolella noin 3 km:n etäisyydellä sijaitsee laaja Kurkisuon luonnonsuojelualue ja noin 2 km:n etäisyydellä Natura 2000 -verkostoon (SAC) kuuluva Kalkkilammin luonnonsuojelualue. Vihtijärven rannalla noin 2,5 km:n etäisyydellä sijaitsee virkistysalue (leirintäalue). Suunnitelma-alueen itäpuolelle on merkitty Hangontien ylittävä viheryhteystarve.

Hangontien eteläpuolella sijaitsee laaja virkistysalue, joka on samalla merkitty myös arvokkaaksi harjualueeksi. Virkistysalue on suurelta osaltaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvaa aluetta (valtakunnallinen harjajensuojeluohjelma), jossa on erikseen merkityt suojelualueet Matkunsuo ja Kiljavannummi. Kiljavannummelle on louhinta-alueelta etäisyyttä noin 1,3 km. Matkunsuo sijaitsee louhinta-alueelta itään noin 2 km:n etäisyydellä.

Luontoselvityksen (28.12.2011) mukaan suunnitelma-alueen kaakkoispuolella sijaitsee Märkiön korpi, joka sijaitsee ojitetun suon reunassa ja on kooltaan 2,3 ha rajoittuen eteläreunastaan hakkuuaukkoon. Märkiön korpeen louhinta-alueelta on etäisyyttä noin 250 metriä. Korpialueen länsipuolella on kasvistoltaan edustava pieni lettosuo, jonne etäisyyttä louhinta-alueelta on noin 200 metriä. Suoalueelle purkautuu vesiä Löytlamminojasta. Lettosuot ovat metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä.

Kohdekiinteistölle on tehty elokuussa 2021 luontoselvitys. Puronvarsi-kiinteistön (eteläisen palstan) pohjoisosa on lehtomaisen kankaan aluetta, missä kasvaa kuusia, mäntyjä ja hieskoivuja. Itäosassa on hieskoivikko, missä sekapuuna kasvaa mäntyjä ja kuusia. Täällä esiintyy myös lähdevaikutteista kasvillisuutta, mikä viittaa vesilain mukaiseen hetteikkölähteikköön. Hetteikkölähde sijaitsee 120 metrin etäisyydellä louhinta-alueesta. Kiinteistön läpi virtaa puro, jonka lähiympäristö on todettu metsälain 10 §:n mukaiseksi tärkeäksi elinympäristöksi. Puro yhtyy Vihtiojaan, joka laskee Vihtijärveen. Puron uomassa on jatkuva virtaus ja sijainnista johtuen myös kalan kulku on siinä mahdollinen. Puron ympäristössä esiintyy kolopuita sekä kaatuneita lahopuita, joten alue on myös liito-oravalle suotuisa elinympäristö. Liito-oravia ei alueella havaittu.

Kiinteistön kaakkoiskulmassa kasvaa harvakseltaan paatsamaa, katajia sekä harmaaleppää. Täällä sijaitsee luhtainen letto, joka on metsälain mukainen erityisen tärkeä elinympäristö ja Etelä-Suomessa äärimmäisen uhanalaiseksi (CR) luokiteltu luontotyyppi. Lounaiskulmassa sijaitsee lehtokorpi, noin 200 metrin etäisyydellä louhinta-alueesta, missä kasvillisuus ilmentää lähteisyyttä. Pääpuulajina siellä kasvaa kuusi ja sekapuuna hieskoivua ja harmaaleppää. Lehtokorpi on uhanalaisuusluokituksestaan erittäin uhanalainen (EN). Lehtokorpi sijaitsee myös eteläisen meluvallin itäpäässä; ottamisalueen ulkopuolella.

Luontoselvityksen (24.8.2021) johtopäätösten mukaan luontoselvitysalueella esiintyy pohjaveden vaikutuksesta lähteisyyttä ilmentäviä luontotyyppisiä. Merkittävimmät luontoarvot sijoittuvat suunnitellun ottoalueen ja pohjavesialueen väliselle alueelle, jossa pohjavesivaikutus on selvästi

nähtävissä alueen kasvillisuudessa ja luontotyypeissä. Alueelle sijoittuu myös luonnontilainen ja edustava pienvesi sekä kaksi metsäsuunnitelmassa jo huomioon otettua liito-oravan elinympäristöä. Varsinainen maa-ainesten ottotoiminnalle varattu alue on pääasiassa nuorta ja varttunutta, hakkuin käsiteltyä kasvatusmetsää, eikä alueella tehty havaintoja yhden kuvion eteläreunaa lukuun ottamatta huomionarvoisista luontokohteista.

Liito-oravaselvityksen (30.5.2023) johtopäätösten mukaan suunnittelualueella ei havaittu merkkejä liito-oravista, eikä alue täytä lajin elinympäristövaatimuksia. Varsinaisen toiminta-alueen itä- ja eteläpuolella on liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä, mutta selvityksessä ei havaittu merkkejä liito-oravasta. Alueen eteläpuolella, puron varrella, on liito-oravalle erityisen hyvin soveltuvaa elinympäristöä ja alueella on tehty aiemmin papanahavaintoja. On todennäköistä, että liito-orava ottaa alueen uudelleen käyttöön tulevaisuudessa, sillä potentiaalisia kulkureittejä alueelle on edelleen olemassa.

Alueella vuonna 2021 laadittu luontoselvitys keskittyi alueen luontotyypeihin. Selvityksessä kiinteistöllä Puronvarsi (106-405-1-628) todettiin myös liito-oravalle soveltuvia elinympäristöjä ja se määritettiin siten paikallisesti arvokkaaksi kohteeksi. Suomen lajitietokeskuksen mukaan (29.5.2023) suunnitelma-alueelta (106-405-1-454) ei ole tiedossa olevia liito-oravahavaintoja, mutta Puronvarsi-kiinteistöllä on tehty useita havaintoja vuonna 2004. Keväällä 2023 tehdyllä maastokäynnillä ei havaittu liito-oravan papanoita tai virtsajälkiä. Suunnitelma-alueen metsä on puustoltaan lähinnä nuorta ja yksipuolista, eikä se sovellu liito-oravan elinympäristöksi.

Kohteeseen vuonna 2022 laaditun maisemaselvityksen mukaan kohteen louhinta ei tee merkittävää muutosta maisemakuvaan, sillä Isoahteen mäki ei luonteeltaan eroa muista lähialueen mäistä.

Melu ja meluvallit

Toiminta-alueella melua syntyy kallion porauksesta, räjäytyksistä, louheen rikotuksesta ja murskauksesta, valmiin tuotteen kuormauksesta sekä liikenteestä. Toiminnasta aiheutuvaa melua estetään leviämistä ympäristöön ennen kaikkea toimintojen sijoittelulla alueelle sekä alueen länsi- ja eteläreunoille rakennettavilla meluvallilla.

Ottamisalueen ympärille jätetään 30 metriä leveä puustoinen suojavyöhyke.

Hankealueelle on laadittu ympäristömeluselvitys (18.4.2022). Meluselvityksessä on huomioitu kallion louhinnasta ja murskauksesta sekä kuljetuksista aiheutuva melu. Liikennemelun vaikutus on huomioitu laskennoissa Hangonväylälle (tie 25) asti. Laskennallisen mallinnuksen tulosten perusteella louhinta- ja murskaustoiminnan aiheuttama keskiäänitaso ei ylitä valtioneuvoston Muraus-asetuksessa 800/2010 määritettyjä melutason raja-arvoja asuinrakennuksilla, lomarakennuksilla tai luonnonsuojelualueilla, kun selvityksessä esitetyn kaltainen meluntorjunta on toteutettu. Meluselvityksen tulosten mukaan ilman meluntorjuntaa päiväjän

keskiäänitason raja-arvo 45 dB(A) ylittyy muutamalla lomarakennuksella ja osassa luonnonsuojelualuetta. Melutasojen todentamiseksi voidaan tehdä kertaluonteinen melumittaus toiminnan käynnistyttyä.

Alueelta kuorittavien pintamaiden määräksi arvioidaan noin 128 000 m³. Poistettuja pintamaita hyödynnetään suunnitelma-alueelle rakennettaviin etelä- ja länsipuolen meluvalleihin. Meluvallien rakentamisessa käytetään myös alueelle vastaanotettavia pilaantumattomia ylijäämämaita, jotka täyttävät valtioneuvoston asetuksen (214/2007) alemman ohjearvon mukaiset raja-arvot. Ylijäämämaita otetaan vastaan enintään 49 500 tonnia (noin 30 000 m³) vuodessa. Meluvallien rakentaminen aloitetaan läntisen meluvallin rakentamisella edeten pohjoisosasta kohti etelää. Läntistä meluvallia tarvitaan toiminnan alkuvaiheessa meluntorjuntaan. Eteläistä meluvallia tarvitaan meluntorjuntaan murskauksen siirtyessä kohti etelää. Meluvalleihin tarvittavien maa-ainesten määrät ovat 95 000 m³ (läntinen) ja 102 000 m³ (eteläinen).

Meluntorjuntana käytetään lisäksi varastokasoja sekä ottamistoiminnasta muodostuvaa rintausta lähimpien häiriintyvien kohteiden suuntaan. Lisäksi melua torjutaan tarvittaessa koteloimalla murskan meluavimpia kohtia. Murska sijoitetaan aina toteuttamiskelpoisuuden mukaan mahdollisimman matalaan kohtaan alueella.

Lausunnon meluselvityksen päivitystarpeesta 10.5.2023 mukaan meluselvityksen 18.4.2022 jälkeen louhinnan aluerajaus on hieman muuttunut, jolloin se on pienentynyt 12,72 ha:iin 19,93 ha:sta. Meluvallien paikat ja korkeudet ovat uudessa suunnitelmassa samat kuin vuoden 2022 meluselvityksessä. Louhinta-alueen laajuuden pieneneminen pohjoisosassa pienentää lähtökohtaisesti ympäristöön leviävän melualueen laajuutta. Etelä- ja länsiosan rajausmuutokset ovat niin pieniä, ettei niiden takia aiheudu muutoksia melun leviämiseen toiminta-alueelta ympäristöön. Aikaisemman selvityksen (18.4.2022) tuloksista tehdyt johtopäätökset pätevät louhinta-alueen muutoksista huolimatta.

Pöly

Pölyä muodostuu porauksesta, räjäytyksistä, rikotuksesta ja murskauksesta, kiviaineksen kuormauksesta sekä alueen liikenteestä. Pölyä torjutaan ennen kaikkea toimintojen sijoittelulla alueelle. Muodostuvien pienhiukkasten vähentämiseksi alueelle tuotava porausvaunu varustetaan pölynkeräyslaitteella tai käytetään vaihtoehtoisesti muuta pölyn leviämisen estämisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Murskauslaitteisto sijoitetaan mahdollisimman matalaan kohtaan alueella otto- ja purkauksen, meluvallien sekä varastokasojen suojaan. Murskauslaitteiston pölyävimmät kohdat, kuten kuljetin, murskaimet ja seulat koteloidaan tarvittaessa. Lisäksi murskausprosessia kastellaan tarvittaessa. Kiviaineksen putoamiskorkeus kuljetinhihnalta asetetaan mahdollisimman pieneksi, jotta murskatun kiviaineksen pölyäminen vähenisi. Varastokasoja kastellaan tarvittaessa ja alueen teitä kastellaan sekä suolataan tarvittaessa, mikäli pölyämistä muodostuu runsaasti. Toiminnasta ei oleteta aiheutuvan lähimmillä

kiinteistöillä ilmanlaadun ohje- ja tai raja-arvojen ylityksiä, sillä ottamisalueen ympärille jätetään puustoinen suojavyöhyke.

Tärinä

Räjäytyksistä aiheutuu satunnaisesti lyhytaikaista tärinää. Räjäytyksistä syntyvää tärinää pyritään vaimentamaan räjäytystöiden huolellisella suunnittelulla. Räjähdysainemäärät mitoitetaan kallioperän ominaisuuksien sekä räjäytettävän kuutiomäärän mukaisesti ja panostus tehdään niin, että tärinän eteneminen maaperässä on mahdollisimman vähäistä. Räjäytystöiden suunnittelun ja toteutuksen tekee räjäytystöihin erikoistunut ja pätevyysvaatimukset täyttävä asiantuntija.

ELY-keskuksen lausunto lupaviranomaiselle

Uudenmaan ELY-keskus on lupaviranomaiselle antamassaan lausunnossa todennut muun muassa, että hankkeesta on mahdollista aiheutua haittavaikutuksia Löytlammenojan /Vihtiojan veden laatuun ja puroekosysteemin luonnontilaan. Ottoaluetta reunustavien meluvallien rakentaminen ylijäämämaista aiheuttaa lausunnon mukaan todennäköisesti jossain määrin kiintoaineen kulkeutumista valleista ympäröivään maastoon. Muun muassa puoluontotyypit ovat Etelä-Suomessa uhanalaisia. Hankealueen arvokkaimmat luontotyypit sijaitsevat varsinaisen maa-ainesten ottoalueen ulkopuolella. Arvokkaimmat luontotyypit ovat pohja- tai pintavesivaikutteisia suoluontotyyppiejä sekä luonnontilainen puro. Kaikki havaitut suoluontotyypit ovat erittäin tai äärimmäisen uhanalaisia Etelä-Suomessa. Suoluontotyypit ovat erittäin herkkiä valuma-alueen vesitasapainon muutoksille. Hankkeen seurauksena alueen hydrologia muuttuu todennäköisesti jonkin verran. Lausunnon mukaan ei voida pitää selvitettyinä, että suojavallien sade- ja sulamisvesien mukana kulkeutuva hienoaines ei heikentäisi alueen ulkopuolella sijaitsevien erittäin herkkien suoluontotyyppien ja luonnontilaisen puron tilaa.

Oikeudellinen arviointi

Luonnonarvot, pinta- ja pohjavedet sekä vesien johtaminen

Valituksenalaisen päätöksen perustelujen mukaan toiminta ei muun muassa täytä maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdissa mainittuja edellytyksiä eikä ympäristönsuojelulain 49 §:n 2 ja 4 kohdissa mainittuja edellytyksiä. Valituksenalaisen päätöksen mukaan toiminnalla olisi vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin sekä sitä kautta luontotyyppeihin. Lupaviranomaisen mukaan toiminnasta voi aiheutua maa-aineslain vastaisesti erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista ja huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia vaikutuksia luonnonolosuhteissa. Lupaviranomainen on lisäksi katsonut, että toiminnasta voi ympäristönsuojelulain vastaisesti aiheutua muun muassa erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista. Valituksessa lupaviranomaisen arviointi on kiistetty ja luvan myöntämisen edellytysten on katsottu täyttyneen.

Hallinto-oikeus toteaa, että ottamisalue sijoittuisi osittain Puronlaakson kiinteistölle. Kyseisellä kiinteistöllä, toiminta-alueen välittömässä läheisyydessä, sijaitsee hetteikkölähde, luonnontilainen puro, luhtainen letto ja lehtokorpi. Märkiön korpi sijaitsee Puronlaakson kiinteistön koillispuolella. Toiminta-alueen kiinteistön Kalkkivuori koillisosassa sijaitsee suopainanne. Arvokkaimmat luontotyypit ovat siten pohja- ja/tai pintavesivaikutteisia suoluontotyyppiejä sekä luonnontilainen puro. Suoluontotyypit ovat erittäin tai äärimmäisen uhanalaisia Etelä-Suomessa. Suoluontotyypit ovat luonteeltaan pienialaisia ja erittäin riippuvaisia alueen vesitasapainosta, jonka vuoksi ne ovat herkkiä valuma-alueen vesitasapainon muutoksille. Myös lähivaluma-alueen muutoksilla on vaikutusta luontotyyppien säilymiseen. Ympäröivän alueen muutokset, kuten ojitus ja rakentaminen, ovat merkittäviä uhanalaistumisen syitä. Kiinteistö Puronvarsi sijaitsee pohjavesialueella, mutta se ei kuitenkaan sijaitse varsinaisella pohjaveden muodostumisalueella.

Hallinto-oikeus katsoo, että puronvarren luontotyypit muodostavat sellaisen ekologisen kokonaisuuden, joka edellä kuvatussa ympäristönsuojelulakia koskevassa oikeuskäytännössä on katsottu ympäristönsuojelulain 49 §:n 4 kohdassa tarkoitetuksi erityiseksi luonnonolosuhteeksi ja jonka huonontuminen on ympäristöluvan myöntämisen este. Kun otetaan huomioon lakien esitöissä sekä maa-ainesten otto-oppaassa esitetyn ohella edellä mainittu maa-aineslakia koskeva oikeuskäytäntö, hallinto-oikeus katsoo, että kyse on luontotyyppien osalta myös maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta erikoisesta luonnonesiintymästä, jonka tuhoutuminen on kielletty, sekä pinta- ja pohjavesiolojen osalta mainitun momentin 3 kohdassa tarkoitetuista luonnonolosuhteista, joille ei saa ottotoiminnassa aiheuttaa huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia.

Hallinto-oikeus arvioi edellä mainittu ja muutoinkin asiassa saatu selvitys huomioon ottaen, että ennalta arvioiden ei ole poissuljettua, että alueen vesitasapainossa voisi tapahtua sellaisia muutoksia, joilla olisi vaikutusta kiinteistöllä Purolaakso tai sen läheisyydessä oleviin pinta- ja/tai pohjavesiriippuvaisiin luonnonarvoihin tai luonnontilaiseen puroon. Suojavallien sade- ja sulamisvesien mukana kulkeutuva hienoaaines tai valleista, erityisesti rakentamisvaiheessa, irtoava pöly, saattaa myös heikentää läheisyydessä sijaitsevien suoluontotyyppien ja luonnontilaisen puron tilaa. Hallinto-oikeus katsoo lupaviranomaisen tavoin, että edellä mainitut syyt ovat muodostuneet ympäristö- ja maa-ainesluvan myöntämisen esteeksi.

Muut valitusperusteet

Melu, pöly ja tärinä

Valituksenalaisen päätöksen perusteluissa on todettu, että louhinta, räjäytykset ja poraukset aiheuttavat ympäristöön melua, pölyä ja tärinää. Valituksessa on katsottu, että luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät näiden osalta.

Hallinto-oikeus toteaa, että meluselvityksen mukaan kalliokiviaineksen louhinta- ja murskaustoiminnan aiheuttama keskiäänitaso ei ylitä valtioneuvoston Muraus-asetuksessa 800/2010 määritettyjä melutason

raja-arvoja asuinrakennuksilla, lomarakennuksilla tai luonnonsuojelualueilla, kun esitetyn kaltainen meluntorjunta on toteutettu.

Hallinto-oikeus katsoo, että meluselvityksen perusteella lupamääräyksillä on mahdollista ehkäistä meluhaittoja siten, että ohjearvot alittuvat eikä toiminnasta aiheudu eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n mukaista kohtuutonta räsitusta. Asiassa saadun selvityksen perusteella myös mahdollisia tärinä- ja pölyhaittoja naapurustolle voidaan ehkäistä lupamääräyksin. Hallinto-oikeus katsoo, että melu-, pöly- ja tärinähaitat eivät muodostu kohtuuttomaksi räsitukseksi naapurustolle ja siten luvan myöntämisen esteiksi.

Liikenne

Valituksenalaisen päätöksen perustelujen mukaan toimintaan liittyvästä liikenteestä aiheutuisi sellaista naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta, johon ei voida vaikuttaa lupamääräyksin. Valituksessa lupaviranomaisen näkemys on kiistetty.

Hakemuksessa on esitettyjä arvioita nykyisestä ja toimintaan liittyvästä liikenteestä. Hallinto-oikeus katsoo, että liikennemäärän muutosta Löytlahdentiellä ja Löytlammentiellä voidaan pitää huomattavana muutoksena nykytilanteeseen. Vihtijärven rannalla Nokkalahden lähimmät muut vakituiset ja vapaa-ajan asunnot sijaitsevat kuljetusreitistä lähimmillään 410–450 metrin ja Löytlahdessa Kiviniemellä lähimmät vapaa-ajan rakennukset noin 850 metrin etäisyydellä.

Liikenteen aiheuttama kuormitus ja häiriö kohdistuu suurimmillaan kuitenkin viereiseen Stenbackan alueen kiinteistöön, jota Löytlahdentie sivuaa. Kiinteistön asuinrakennuksesta etäisyys tiehen on noin 150 metriä. Hallinto-oikeus katsoo, että vaikka liikenteen lisääntyminen Löytlammentiellä on huomattava, etäisyydet rakennuksiin ja niiden piha-alueisiin sekä lähetyvillä oleva Hangonväylän liikenne huomioon ottaen ei toiminta-alueen liikenteestä aiheudu kohtuutonta räsitusta. Sen lisäksi liikenteestä aiheutuvaa haittaa voidaan ennaltaehkäistä ja estää lupamääräyksin. Hallinto-oikeus katsoo, että toiminnasta aiheutuva liikenne ei muodostu luvan myöntämisen esteeksi.

Kaivo ja liito-oravat

Valituksenalaisessa päätöksessä on katsottu, että tärinä voi aiheuttaa rakenneaurioita muun muassa talousvesikaivolle ja että toimintaan liittyvät pohjavesialueen paikalliset vaikutukset voivat vaikuttaa läheisen asuinrakennuksen vedenhankintaan käytettävään talousvesikaivoon. Valituksessa kaivoon liittyviä syitä ei ole pidetty luvan myöntämisen esteenä. Hallinto-oikeus katsoo, että lähimmän kiinteistön noin 300 metrin etäisyydellä sijaitseva kaivo ei ole luvan myöntämisen esteenä, koska haittoja voidaan ennaltaehkäistä lupamääräyksin.

Valituksenalaisessa päätöksessä on muun ohella todettu, että alueella on tehty havaintoja liito-oravista. Valituksessa on tuotu esille liito-oravaan liittyviä seikkoja. Hallinto-oikeus toteaa, että liito-oravaselvityksen perusteella

toiminta-alueen läheisyydessä on liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä alueen itä- ja eteläpuolella. Liito-oravahavaintoja ei tehty selvityskäynnillä 2023 aiemmista havainnoista huolimatta. Uudenmaan ELY-keskuksen lupaviranomaiselle antaman lausunnon mukaan hanke ei vaikuta liito-oravan elinympäristöön heikentävästi. Asiassa saadun selvityksen perusteella hallinto-oikeus katsoo, että ottamisalueen ulkopuolella sijaitseville liito-oravalle sopiville alueille ei toiminnasta aiheudu luvan myöntämisen esteenä olevaa haittaa.

Johtopäätökset

Hallinto-oikeus toteaa valituksen perusteella, että hakemuksen mukaisesta toiminnasta aiheutuva melu, pöly, tärinä, liikenne sekä vaikutukset kaivoon ja liito-oraviin eivät tässä tapauksessa muodosta ympäristöluvan ja maa-ainesluvan myöntämisen esteitä. Näistä aiheutuvia haittoja voitaisiin ehkäistä lupamääräyksin.

Hallinto-oikeus katsoo, että hakemuksen mukaisen toiminnan päästöistä voi kuitenkin varovaisuusperiaate huomioon ottaen aiheutua puronvarren luontotyypeille ympäristönsuojelulain 49 §:n 4 kohdassa tarkoitettua erityisten luonnonolosuhteiden huononemista. Lisäksi hakemuksen mukaisesta toiminnasta voi luontotyyppien osalta aiheutua maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista sekä pinta- ja pohjavesiolojen osalta mainitun momentin 3 kohdassa tarkoitettuja huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Näitä ympäristönsuojelulaissa ja maa-aineslaissa kiellettyjä seurauksia ei voida riittävästi estää lupamääräyksin parasta käyttökelpoista tekniikkaakaan käyttäen. Mahdollisuudet puuttua lupamääräyksin hakemuksessa tarkoitettuun toimintaan luonnonolosuhteiden ja erikoisten luonnonesiintymien suojaamiseksi sekä ympäristöluvan ja maa-ainesluvan myöntämisen edellytysten täyttymiseksi ovat hallinto-oikeuden arvion mukaan toiminnan laajuus, laatu, päästöt ja ympäristövaikutukset huomioon ottaen rajallisia tällä sijoituspaikalla.

Edellä esitetyn perusteella edellytykset ympäristö- ja maa-ainesluvan myöntämiselle eivät ole täyttyneet ja näin ollen NCC Industry Oy:n valitus tulee hylätä.

Lausuminen muusta luvan hakijan muutoksenhaussa esittämästä raukeaa.

2. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaan kyseistä lakia ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset luetaan lain liitteessä 1. Saman pykälän 2 momentin mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1

momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Saman pykälän 3 momentin mukaan päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään liitteessä 2.

Suunniteltu hanke ei ole ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain liitteen 1 hankeluettelon mukainen hanke. Kun otetaan huomioon selvitys hankkeen ominaisuuksista ja sijainnista sekä vaikutusten luonteesta, hallinto-oikeus katsoo, että hanke ei todennäköisesti aiheuta laadultaan ja laajuudeltaan sellaisia ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia, joiden vuoksi harkinnanvaraisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn suorittaminen olisi ollut asiassa tarpeen.

Edellä mainituista syistä ja ottaen huomioon Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevassa päätöksessä 11.11.2022 ja sen perusteluissa esitetyt seikat, ELY-keskuksen päätöstä ei ole syytä kumota tai muuttaa Hyria koulutus Oy:n valituksessa esitetyillä perusteilla.

3. Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Saman pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Hyria koulutus Oy on vaatinut, että Uudenmaan ELY-keskus ja luvan hakija velvoitetaan korvaamaan sen oikeudenkäyntikulut YVA-menettelyä koskevassa muutoksenhaussa. Lisäksi Hyria koulutus Oy on vaatinut, että luvan hakija velvoitetaan korvaamaan sen oikeudenkäyntikulut lupa-asiassa vastineen antamisesta hallinto-oikeudelle.

Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen asiassa ei ole kohtuutonta, että Hyria koulutus Oy joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan YVA-menettelyä koskevassa asiassa.

Asian laatu huomioon ottaen ei myöskään ole kohtuutonta, että Hyria koulutus Oy joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan myös lupa-asiaan antamansa vastineen osalta.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Hyvinkään kaupunginhallituksen, Vihdin kunnanhallituksen sekä Nurmijärven kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **8.1.2026**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Hanna Nieminen-Finne ja Annukka Lagerstam sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Saara Juopperi.

Esittelijä Mia Koski-Träskvik

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu**Päätös ja maksu**

NCC Industry Oy, oikeudenkäyntimaksu 270 euroa
(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)

Hyria koulutus Oy, oikeudenkäyntimaksu 270 euroa
(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)

Prosessiosoite: AA [REDACTED] / Asianajotoimisto Ympäristölaki Oy

Jäljennös maksutta

Hyvinkään kaupungin ympäristölautakunta

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
 Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Hyvinkään kaupungin ympäristöterveydenhuolto

Hyvinkään kaupungin kaavoitusyksikkö

Hyvinkään kaupunginhallitus

Vihdin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Vihdin kunnanhallitus

Nurmijärven kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Nurmijärven kunnanhallitus

Nurmijärven kunnan kaavoitusviranomainen

Nurmijärven Vesi

Uudenmaan liitto

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
 Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

Etelä-Suomen aluehallintovirasto /
 Ympäristölupavastuualue

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vihtijärven-Lapoojärven Suojeluyhdistys ry
 osoite: [REDACTED]

Kytäjän Kyläyhdistys ry
osoite: [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Kiinteistöyhtymä Hiiskulan Kartano
osoite: [REDACTED]

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
[*https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#*](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/)

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
[*https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/*](https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/)

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>